

СТЕНОГРАФСКЕ БЕЛЕШКЕ

НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

ГОДИНА 1

БЕОГРАД 1932 ГОДИНЕ

КЊИГА 1

XI РЕДОВНИ САСТАНАК

НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

ДРЖАН 19 НОВЕМБРА 1932 ГОДИНЕ У БЕОГРАДУ

ПРЕТСЕДАВАЛИ:

ПРЕТСЕДНИК

Др. КОСТА КУМАНУДИ

ПОТПРЕТСЕДНИК

Д-р КОСТА ПОПОВИЋ

СЕКРЕТАР

ГАВРО МИЛОШЕВИЋ

Присутни Г. Г. Министри: Председник Министарског савета Д-р Милан Српкић, Министар трговине и индустрије Д-р Илија Шумениковић и Министар финансија Д-р Милорад Ђорђевић.

Почетак у 9,30 часова.

С А Д Р Ж А Ј:

Пре дневног реда: 1 — Читање записника;

2 — Господин Министар финансија подноси Народној скупштини предлог буџета државних расхода и прихода за Буџетску 1933-34. годину;

3 — Одбор за проучавање законског предлога о привременом споразуму између Краљевине Југославије и Републике Грчке подноси извештај.

Одбор за проучавање законског предлога о протоколу о туристичком саобраћају између Краљевине Југославије и Републике Чехословачке подноси извештај.

Одбор за проучавање законског предлога о пројекту Конвенције о назначивању тежине на великим колетима, која се преносе лађом, подноси свој извештај.

4 — Интерпелације Д-р Милана Метикоша, народног посланика на Министра трговине и индустрије и на Министра правде.

5 — Д-р Анте Кунтарић и други, народни посланици, подnose Скупштини на решење предлог Закона о оснивању Судбеног стола у Сушаку.

6 — Отсуства народних посланика.

7 — Саопштење писма Војка Куртовића, да уступа своје место у одбору за проучавање законског предлога о општинама г. Д-р Апђелиновићу.

8 — Питање Ристе Ђокића, народног посланика на Председништво Народне скупштине.

Говориоци: Потпредседник Д-р Коста Поповић и Ристо Ђокић.

Дневни ред: Претрес извештаја Верификационог одбора о верификацији мандата ва Срез оточачки.

Говориоци: Д-р Глигорије Тадић, извештач већине Михаило Јевтић (два пута), извештач мањине Д-р Јеша Видић (два пута), Д-р Живан Лукић, Витомир Видаковић.

Поййрџиседник Д-р Коста Поповић: Отварам XI редовни састанак Народне скупштине. Изволите чути записник претходне седнице.

Секрџар Гавро Милошевић чита записник X редовног састанка.

Поййрџиседник Д-р Коста Поповић: Има ли ко од госпoде посланика какву приметбу на записник? (Нема). Пошто приметбе нема, записник је примљен. Изволите чути законске предлоге.

Секрџар Гавро Милошевић (чита): Господин Министар финансија подноси Скупштини на решење предлог буџета државних расхода и прихода са предлогом финансијског закона за буџетску 1933-34. годину.

Поййрџиседник Д-р Коста Поповић: Предлог буџета, који лежи на столу пред нама упутиће се Финансијском одбору. Изволите чути одборске извештаје.

Секретар Гавро Милошевић (чита): Одбор за проучавање законског предлога о привременом спозуму између Краљевине Југославије и Републике Грчке подноси Скупштини на решење свој извештај;

Одбор за проучавање законског предлога о протоколу о туристичком саобраћају између Краљевине Југославије и Чехословачке Републике подноси Скупштини на решење свој извештај;

Одбор за проучавање законског предлога о пројекту конвенције о назначивању тежине на великим колетима, која се преносе лађом, подноси Скупштини на решење свој извештај.

Поштрејседник Д-р Коста Поповић: Ови ће се извештаји штампати, раздати господи посланицима и ставити на дневни ред када то Скупштина одлучи. Изволите чути интерпелације.

Секретар Гавро Милошевић (чита): Господин Д-р Милан Метикош, народни посланик, упућује интерпелацију на господина Министра трговине и индустрије о жалбама улагача код Прве хрватске штедионице у Загребу;

Господин Д-р Милан Метикош, народни посланик, упућује интерпелацију на господина Министра правде о ступању на снагу новог грађанског парничког поступка 1 јануара 1933 године.

Поштрејседник Д-р Коста Поповић: Ове ће се интерпелације доставити надлежним господи Министрима. Изволите чути посланичке законске предлоге.

Секретар Гавро Милошевић (чита): г. г. Д-р Анте Кунтарић и другови, народни посланици, подnose Скупштини на решење предлог закона о оснивању Судбеног стола у Сушаку.

Поштрејседник Д-р Коста Поповић: За проучавање овог законског предлога изабраће се нарочити одбор. Изволите чути отсуства господи народних посланика.

Секретар Гавро Милошевић (чита): Господин Д-р Никола Суботић, народни посланик, моли за отсуство од три скупштинске седнице због болести.

Поштрејседник Д-р Коста Поповић: Одобрава ли Народна скупштина тражено отсуство. (Одобрава). Отсуство је одобрено. Изволите чути саопштење нар. посланика господина Војка Куртовића.

Секретар Гавро Милошевић (чита): Господине Претседниче, на седници Народне скупштине од 15 о. м. изабран сам за члана Одбора у коме се проучава законски предлог о општинама. Биће ми врло пријатно, Господине Претседниче, ако саопштите Народној скупштини моју вољу, да своје место члана уступам господину Д-р Будиславу Анђелиновићу, с тим, да ја задржавам по реду на кандидатској листи посланичког клуба Ј. Р. С. Д. место које припада Господину Д-р Анђелиновићу. Изволите, Господине Претседниче, примити уверење мог одличног поштовања.
18 новембра 1932 године Београд.

Војко Куртовић,
народни посланик

Поштрејседник Д-р Коста Поповић: Ово саопштење упутиће се Одбору за проучавање закон о општинама.

Пре преласка на дневни ред, има реч господин Ристо Ђокић да стави питање.

Ристо Ђокић: Господо народни посланици, као што знате и јуче је дошло до личног сукоба између господи народних посланика, који случај срамоти и углед овога Дома и нас лично. Ја мислим да је томе много крива и Краљевска влада, (Узвизи: Тако јел!) криво је донекле и Претседништво Народне скупштине.

Ми смо се, господо, овде примили своје дужности избором од 8 новембра да помажемо народу и добром вољом и добром намером и зато се не сме бежати од сваке дискусије, него се мора остати ту, да се чује оно зло, које се може са више очију боље да види.

Однос између Краљевске владе и народних посланика одмах још од нашег првог састанка је неподношљив и заправо је преграђен кинеским видом тако, да за годину дана није на томе зиду отворена ни једна рушица. Господа Министри, кад постану Министри, на правди Бога раде и пашују како хоће, овде пошаљу као неку извидницу, по неког дежурног, а нама препусте да се рвемо по свима питањима, која се на дневни ред ставе. Господо, ако се међутим тежи да ова Краљевска влада у заједници са господом народним посланицима подигне неки престиж и углед овога Дома, онда то отстојање не сме да постоји, него напротив мора бити заједничке сарадње. До сада те заједничке сарадње нема и ми смо овде подносили интерпелације и стављали питања на г. г. Министре, а на те интерпелације и та питања нема никада одговора, те смо због тога изложени руглу и подругивању господи Министара.

Ако је то тако, онда смо ми овде сувишни. И ја због тога остајем при ономе што сам и раније рекао, да ми можемо телеграфски да гласамо за оно за шта треба да гласамо, и да се овде по Београду не мувамо. (Чује се: Ти си члан већине!) Ја остајем у већини докле год ме не истерају. (Д-р Глигорије Тадић: Ти вређаш и вас и нас). Ја хоћу и себе да увредим кад се овако ради, јер сам у срцу увређен. Сто народних посланика подnose интерпелацију на једнога Министра и та се интерпелација непрестано вуче тако да је чак и дете које се зачело онога датума, кад је интерпелација поднесена, досада рођено. Од онога доба отишао је Цепелин једанаест пута из Фридрихсхафена у Америку и вратио се натраг, па је шта више и г. Хувер могао да одговори на ту интерпелацију, али ми за све то време никако не добисмо одговор г. Министра шума и рудника. Променили су се три Министра од тога времена и ништа. Ако хоћемо да се играмо играчке и да се бавимо разним комедијама и занимамо разним ситницама, хоћемо ли примити конвенцију са Бразилијом или овом или оном државом, онда смо ми, господо, ове друге главне ствари потпуно запустили. Господо народни посланици, ми смо овде по дужности дошли да послужимо у првом реду народу, а ко служи народ, служи Краља и отаџбину. Та наша дужност је, господо, окривена, јер нас у вршењу исте ометају. Зато вас ја молим да очувамо достојанство народних посланика и да натерамо господу Министре да буду и према нама онакви како ми то заслужујемо, помажући их у њиховом раду, а у овако тешким приликама, овде се сваког дана чита како по који од господи посланика тражи допуст. Нема нас половина посланика због добивених допушта и мени изгледа да они сма-

трају да су сувишни да буду овде кад се решавају важне ствари.

Господо народни посланици, ја вас све молим, као једну заједницу да ми натерамо господу Министре да они осете да је ово Парламенат, а не да буду наше и субаше и да раде шта хоће.

Поштрејседник Д-р Коста Поповић: Господо народни посланици, на питање г. Ристе Ђокића част ми је одговорити да сам ја са своје стране интервенисао код Краљевске владе да се на интерпелације одговара, а посебно да сам интервенисао и код г. Министра шума и рудника да на ову интерпелацију о којој је реч одговори, и г. Министар Матица ми је одговорио да је то питање у проучавању, да ће се проучавање свршити за најкраће време, а ја могу уверити Народну скупштину да ћу интерпелацију ставити на дневни ред кад по § 31 Пословника Скупштина реши.

Прелазимо на дневни ред. Прва тачка дневног реда: Претрес извештаја Одбора за проучавање законског предлога о трговинском споразуму између Краљевине Југославије и Републике Бразилије.

Пристаје ли Народна скупштина да се за сада прва тачка скине са дневног реда и да одмах прехемо на другу тачку? (Пристаје). Прелазимо на другу тачку дневног реда: Претрес извештаја Верификационог одбора о верификацији мандата за Срез оточачки. Има реч г. Михаило Јевтић. (*Ристо Ђокић:* Ко од господe Министара предлаже те конвенције?)

Поштрејседник Д-р Коста Поповић: Није реч о конвенцијама, реч је о оточачком мандату. (Д-р *Глигорије Тадић:*) Молим за реч ради повреде Пословника.

Поштрејседник Д-р Коста Поповић: Има реч г. Тадић.

Д-р Глигорије Тадић: Господо народни посланици, данас је стављен на дневни ред претрес извештаја Верификационог одбора о верификовању мандата за Срез оточачки. Ја констатујем, господо, да до досадањег часа, штампани извештај Верификационог одбора није подељен господи народним посланицима (Гласови: Јесте. Сви смо добили извештај!) Ја сам, господо, био код служитеља и занескао тај извештај и питао зашта није подељен, он ми је рекао да није добио наређење да га раздели. (Граја). Господо по § 54 скупштинског Пословника сваки извештај одборски, има се разделити бар 5 дана, пре онога дана, када тај извештај дође на претрес у Народну скупштину. То важи и за овај случај, господо, а извештај је подељен сада непосредно пред сам претрес. (Гласови: Тако се увек ради!)

Господо, господа народни посланици нису имали прилике, да се упознају са садржајем одборског извештаја. (Гласови: Упознати су!) Према томе ово решавање, које има данас да се изврши, није довољно припремљено. (Граја). Господа народни посланици нису упућени о предмету, о коме имају решавати. Флагрантно је побеђен стриктан пропис скупштинског Пословника. (Граја). Ја, господо, то овде констатујем и позивам Претседништво Народне скупштине, да објасни ову повреду скупштинског Пословника. (Гласови: Нема повреде Пословника!) Или, ако не може те повреде скупштинског Пословника објаснити, да ову тачку скине са дневног реда. (Гласови: Нема повреде Пословника!) и да удовољи законском пропису, и да даде Народ-

ној скупштини довољно времена, да се упозна са извештајем Верификационог одбора. (Граја и међусобно жучно објашњење између посланика др. Елеговића и др. Светислава Поповића).

Поштрејседник Д-р Коста Поповић: Молим вас, г. др. Елеговићу, да не упадате у реч и да са слушате господина говорника.

Д-р Глигорије Тадић (наставља): и да, на тај начин, отклони Претседништво Народне скупштине са себе сумњу; (Узвици: Нема сумње!) да је, кршењем изричитих законских прописа, хтело, да прогура у Народној скупштини један предмет, у коме народни посланици нису довољно упућени. То је мој предлог. Предлажем, дакле, да се ова тачка скине са дневног реда и да се за пет дана одреди понован претрес. (Жагор).

Поштрејседник Д-р Коста Поповић: Господо народни посланици, овај извештај је штампан и у смислу Пословника подељен народним посланицима. Као што видите, господо народни посланици, свима посланицима подељен је овај извештај и према томе не постоји никаква повреда Пословника.

Прима ли Скупштина мој одговор и да ли сматра да не постоји повреда Пословника? (*Глигорије Тадић:* Не прима! — Гласови: Прима!) Већина прима одговор председавајућег. Изволите чути извештоца г. Михаила Јевтића.

Извештоца већине Михајло Јевтић (чита):

Господине Претседниче,

Верификациони одбор на својим седницама проучио је целокупни изборни материјал о спорним мандатима за Срез оточачки, те му је част под /1 доставити извештај одборске већине са одвојеним мишљењем одборске мањине, да га изволите саопштити Народној скупштини.

Изволите, Господине Претседниче, примити и овом приликом уверење о нашем особитом поштовању.

17 новембра 1932 године

Београд

Претседник

Верификационог одбора,

Д-р Милеико Марковић, с.р.

Секретар,

Д-р Бранко Бараћ, с. р.

НАРОДНОЈ СКУПШТИНИ

На темељу одлуке Народне скупштине од 15 новембра 1932 године у смислу извештаја Верификационог одбора од 12-XII-1931 године о одлагању решења о избору у Срезу оточачком, Верификациони одбор примио је сва потребна акта која се односе на овај предмет, помно их проучио те је приступио дефинитивном решењу овога питања, на му је част поднети Народној скупштини овај извештај:

Да се узмогне правилно оценити правно гледиште које је у овом предмету заузео Верификациони одбор, потребно је, у најкраћим цртама, да се прикаже историјат целог овог предмета.

Према записницима Бирачких одбора, који су састављени у Оточачком срезу на дан избора од 8-XI-1931 године, установио је Главни бирачки одбор, да је Д-р Ђорђе Бранковић на изборима од 8-XI-1931 године добио укупно 3.386 гласова, а његов противкандидат Д-р Милан Илић 3.335 гласова.

Према таквом резултату издао је Главни бирачки одбор посланичко пуномоћство Др. Ђорђу Бранковићу.

Против овог избора од 8-XI-1931 године поднео је жалбу и Др. Илић и Др. Бранковић. Др. Илић жалио се је против избора на гласачком месту Шкаре II тврдећи да је на овом гласачком месту изборни резултат фалсификован тако, да је у целом срезу Др. Илић добио већину од 221 гласа, док према списницима бирачких излази у корист Др. Бранковића већина од 51 гласа. Верификациони је одбор, на темељу по Др. Илићу допринесених доказа, посумњао у правилност изборне радње на гласачком месту Шкаре II, па је у својем извештају од 12-XII-1931 године Народној скупштини предложио, да се позивом на став 3 § 9 Закона о пословном реду у Народној скупштини одреди извиђај на гласачком месту Шкаре II у облику накнадног пробног гласања и да се иза тога приступи доношењу дефинитивне одлуке о избору за изборни Срез оточачки.

Народна скупштина усвојила је овај предлог Верификационог одбора па је тако на гласачком месту Шкаре II на дан 27-XII-1931 године проведено накнадно пробно гласање у сврху проверавања изборног резултата од 8-XI-1931 године. У међувремену принео је Др. Бранковић Верификационом одбору доказе за своју жалбу, већ раније поднесену, у којој тврди да су на гласачким местима Дабар, Човиће и Лешће изборни резултати фалсификовани у корист Др. Илића. У тој жалби јавном исправама доказује Др. Бранковић да је он разним малверзацијама оштећен на гласачком месту Дабар за 175 гласова, на гласачком месту Лешће за 326 гласова и на гласачком месту Човиће за 474 гласа, што чини укупно 975 гласова. Као доказе за ове своје тврдње принео је Др. Бранковић оверене преписе судских протокола, оригинална решења средског начелства и оригиналне изватке из протокола умрлих од жупних уреда и парохијских звања.

У тој жалби он доказује да има већину од 703 гласа, кад се од гласова Др. Илића одбије 975 на неправилан начин добијених гласова и кад се од гласова Др. Бранковића одбије 272 гласа, за које Др. Илић у својој жалби тврди да су на гласачком месту Шкаре II неправилно у корист Др. Бранковића приписана. У седници Верификационог одбора од 5-II-1932 године био је стављен предлог по оним члановима Верификационог одбора, којима је било поверено да проуче сва акта по овом предмету, да се мандат г. Др. Ђорђа Бранковића верификује, јер да је Др. Бранковић са јавним исправама доказао неправилности на гласачким местима Дабар, Човиће, и Лешће па да је добио већину и за онај случај кад се призна малверзација на гласачком месту Шкаре II и од гласова Др. Бранковића одбију 272 гласа. Верификациони одбор није примио онај предлог, него је на својој седници од 10-II-1932 године са 7 гласова одлучио да се има на свима наведеним оспореним гласачким местима провести анкета у смислу става 3 § 9 Закона о пословном реду у Народној скупштини. Мањина Одбора од 5 чланова примила је предлог г. Др. Никића да се има Народној скупштини предложити; да се у целом срезу изврши накнадно пробно гласање.

Народна скупштина није примила предлог одборске већине, него је примила предлог одборске

мањине, па су тако проведени накнадни избори 20-III-1932 године у целом Оточачком срезу:

То је укратко историјат овога предмета.

Верификациони одбор сматра за одлучно питање, какав правни карактер има накнадни избор од 20-III-1932 године. Има се дакле да реши питање, да ли избор од 20-III-1932 године има самостални карактер, да ли је то понован избор или се ту ради о пробном избору за проверавање изборног резултата од 8-XI-1931 године.

Верификациони одбор дошао је до уверења, да избор од 20-III-1932 године нема самосталан карактер, него да се ту ради о извиђајном избору у смислу става 3 § 9 Закона о пословном реду у Народној скупштини, да се дакле ради о пробном избору за проверавање изборног резултата од 8-XI-1931 године.

Ово своје уверење стекао је Верификациони одбор на основу ових чињеница:

Верификациони је одбор у својем извештају од 12-XII-1931 године предлажући Народној скупштини одлагање решења о избору у Срезу оточачком предложио поновно гласање на гласачком месту Шкаре II позивом на став 3 § 9 Закона о пословном реду у Народној скупштини, предложио је дакле поновно гласање у сврху извиђаја, у сврху проверавања изборног резултата од 8-XI-1931 године.

Тај је предлог Народна скупштина примила. Народна је скупштина дакле одобрила да се извиђај изврши не анкетом у смислу § 122 Закона о пословном реду у Народној скупштини, него поновним пробним гласањем. Кад је касније 19-II-1932 године Народна скупштина решавала извештај Верификационог одбора, тад је одвојено мишљење одборске мањине, по којем се је имало провести пробно гласање у целом срезу, образложио Др. Никић овим речима: «Ја, господо народни посланици, држим, када су се могли провести накнадни избори у Општини Шкаре II, да је исто тако могуће провести изборе у читавом срезу. То нису поновни избори, господо народни посланици, то су само извиди у смислу избора који су обављени у Општини Шкаре II». Надаље је том приликом Др. Никић изјавио: «Господо народни посланици, Верификациони одбор није ни предложио поништење мандата г. Др. Ђорђу Бранковићу него је предложио да се обава извиди тако да се обави избор у читавом срезу онако како је обављен избор за Општину Шкаре II. Ја, господо народни посланици, остајем код мишљења мањине и молим Народну скупштину да прихвати наше одвојено мишљење». Са оваком је мотивацијом Народна скупштина примила одвојено мишљење одборске мањине, те је тако проведен избор 20-III-1932 године.

Народна је скупштина дакле одобрила ову индиректну методу проверавања изборног резултата путем пробног гласања, уместо да је изборни резултат провераван директном методом скупштинске анкете. Кад се надаље уважи да у смислу §§ 2 и 66 Закона о избору народних посланика за Народну скупштину није могућ понован избор ни у којем случају, кад се надаље уважи да у смислу §§ 9 и 10 Закона о пословном реду у Народној скупштини Скупштина не може да нареди поновне изборе поводом верификације, кад се уважи да мандат Др. Ђорђа Бранковића није био поништен, то је Верификациони одбор на темељу свих наведених чињеница заузео правно гледиште да избор од 20-III-1932 године има само помоћан карактер, да

има да служи само за проверавање изборног резултата од 8-XI-1931 године. Верификациони одбор посматрао је све изборне чине као једну јединствену изборну радњу. Народна скупштина одређујући пробно гласање у целом срезу одредила је само методу, која се има применити у послу установљења правог резултата избора од 8-XI-1931 године.

Верификациони одбор у свему држао се те методе која је по Народној скупштини одређена те је за основу своје одлуке узео изборни резултат од 8 XI 1931 године за сва она гласачка места, код којих изборни резултат од 8 XI 1931 године није ни од једне стране био са доказима оспорен, док је за установљење право изборног резултата за она гласачка места, код којих је изборни резултат од 8-XI-1931 године био ма од које стране оспорен, узео за подлогу резултат избора од 27-XII-1931 године односно 20-III-1932 године.

Верификациони одбор утврдио је, да изборни резултат избора од 8 XI 1931 године није био на 16 гласачких места ни од једне стране са доказима оспорен, услед чега изборни резултат на ових 16 гласачких места, како је 8 XI 1931 године у гласачким списковима исказан, има да служи за подлогу установљења укупног изборног резултата: На ових 16 гласачких места добио је Др. Бранковић 8 XI 1931 године 2:666 гласова, а Др. Илић 1.851 глас.

На четири оспорена гласачка места и то у Шкарама II, Дабру, Човићу и Лешћу 27 XI 1931 године односно 20 III 1932 године добио је Др. Бранковић 507 гласова, а Др. Илић 1012 гласова. Кад се резултат овог накнадног гласања преброји резултату гласања од 8 XI 1931 године на 16 неоспорених гласачких места, указује се да је Др. Бранковић у свему добио 3.173 гласа, а Др. Илић 2.863 гласа, из чега излази већина за Др. Бранковића од 310 гласова. Ова већина за Др. Бранковића установљена на основу методе, коју је Народна скупштина одредила, на основу методе пробног гласања. Како је горе истакнуто већина за Др. Бранковића може се установити и на основу директне методе, на основу јавних исправа које се налазе у акту Верификационог одбора.

На основу горе изложеног, Верификационом одбору част је да предложи Народној скупштини да изволи оснажити мандат Др. Ђорђа Бранковића и огласити га за изабраног народног посланика за Срез оточачки.

Одбор је одредио за свог известиоца г. Михаила Јевтића, народног посланика.

17 новембра 1932 године

Београд

Секретар,

Претседник

Мих. Р. Јевтић, с. р. Верификационог одбора,
Др. Миленко Марковић, с. р.

Чланови:

Др. Бранко Бараћ, М. Р. Јевтић, Никола Соколовић, Младен Милошевић, Вјекослав Спицлер, Др. Никола Никић (одваја се), Др. Јеша Видић (одваја се), Милан Топаловић (одваја се), Др. Глигорије Тадић, Мил. Ђ. Перић (одваја се), Др. Шиме Приша (одваја се), Др. Младен Лисавац, М. В. Поповић, с. р.

Господо народни посланици, то је извештај већине Верификационог одбора, и из њега сте могли да видите чињенице на основу којих је он свој предлог засновао. У допуну тих разлога Верификационог одбора, свраћам вам пажњу, господо народни посланици, да смо ми сви, сем оточачког избора, бирали и изабрани на дан 8 новембра прошле године. То је датум општих избора за нашу земљу. Тога дана бирали смо сви и тога дана има да буде решен избор и у срезу оточачком. И по изборном закону и по Пословнику скупштинском, накнадних избора ни у ком случају не може бити. Не може бити ни у ком случају, и зато, господо, Верификациони одбор, приликом своје одлуке, стао је на то гледиште да се у овом конкретном случају оне чињенице које су се 8-XI прошле године у овом изборном срезу десиле и које су неоспорене ни од једне ни од друге стране до данас, сматрају дефинитивним; а оне чињенице које су на извесном изборном месту биле осумњичене и, чак ако хоћете, утврђене, да се имају кориговати накнадним изборима. Кад се те коректуре усвоје, онда би видели из извештаја Верификационог одбора са тачним цифрама да је на дан 8-XI прошле године Др. Ђорђе Бранковић имао већину на изборима. (Један глас: Са фалсификатом у Шкарама!) Без фалсификата у Шкарама и без фалсификата у Лешћу, Човићу и Дабру. Ако би се, господо народни посланици, стало на супротно гледиште и потпуно игнорисао изборни резултат од 8-XI, и ако би Скупштина стала на то гледиште да се определи према резултатима изборним од 20-III ове године, онда то не би било верификоване мандата изборних од 8-XI, када су верификовани мандати свих 304 народних посланика, него би била верификација једнога сасвим новог избора, а такав поступак наше данашње законодавство не познаје.

Сем тога, господо народни посланици, оваком одлуком створио би се један врло незгодан преседан, јер би се увек могао поништити избор једног незгодног или непријатног или нежељеног, ако хоћете изабраног народног посланика. Увек би се он могао отерати на понован, накнадни избор. Ја држим, господо народни посланици, да то од нас нико себи не жели, па то не треба ни у овом случају желети господину Др. Ђорђу Бранковићу, са ових разлога молим Скупштину да прими извештај Верификационог одбора већине. (Пљескање).

Поштрејседник Др. Коста Поповић: Има реч г. Др. Јеша Видић, да прочита извештај мањине.

Др. Јеша Видић: Господо народни посланици, у Верификационом одбору није се могла постићи сагласност из разлога, које ћу сада прочитати, па и накнадно образложити. Због тога је и дошло до одвојенога мишљења мањине, које ћу вам сада прочитати. (Пљескање).

ОДВОЈЕНО МИШЉЕЊЕ

По предлогу Верификационог одбора од 12 фебруара 1932 године који је претресан у Народној скупштини на XI редовном састанку одржаном 19 фебруара 1932 године, усвојила је Народна скупштина одвојено мишљење Др. Николе Никића и другова у погледу мандата среза Оточац, те је решила, да се у срезу Оточац изврше накнадни избори са истим кандидатима.

Верификациони одбор на својој 15 седници одр-

жаној 25 фебруара 1932 год. донео је одлуку, да се поновни избори Среза оточачког имају обавити на дан 20 марта 1932 год. са истим кандидатима, а по свршеном избору у овом срезу да се имају сва изборна акта непосредно доставити Народној скупштини за Верификациони одбор.

Верификациони одбор након проведених накнадних избора у срезу Оточац примио је сва изборна акта и у својој седници од 7 априла 1932 год. констатовао је, да је на накнадним изборима у Срезу оточачком на дан 20 марта 1932 год. гласало је свега 6.807 гласача, те да је од тога гласало за среског кандидата Др. Милана Срђу Илића 3.812 гласова, а за Др. Ђорђа Бранковића 2.995 гласача. На даље је Одбор утврдио да приликом ових поновних избора није било никаквих неправилности, те да је према резултату гласања Др. Милан Срђа Илић добио 807 гласова више од Др. Ђорђа Бранковића, те је Одбор послао извештај Народној скупштини са предлогом, да се верифицира мандат Др. Милана Срђе Илића за срез Оточац, пошто је исти добио већину.

Мишљења смо да је за просуђење саме ствари и утврђење фактичког броја добијених гласова меродаван накнадни избор од 20 марта 1932 год., јер је тај избор одређен на темељу закључка Народне скупштине. Не слажемо се са мишљењем одборске већине, да се за просуђење ове ствари имају узети у обзир и избори од 8 новембра 1931 год. ради тога, што је по Народној скупштини одређен поновни избор за 20 март 1932 год., па је према томе меродаван резултат од 20 марта 1932 год.

Но кад би се узео и резултат избора од 8 новембра 1931 год. долазимо опет до истог закључка, да је и тада имао стварну већину Др. Милан Срђа Илић од 221 гласа, јер је тада укупно добио 3.380 гласова, а Др. Ђорђе Бранковић 3.159 гласова.

Фалсификатом бирачког списка односно гласачког списка у Шкаре II дописано је Др. Ђорђу Бранковићу 227 гласова више, а Др. Илићу одбијено 45 гласова, па је тако дошло до фалсификованог резултата по ком је Др. Ђорђе Бранковић имао 51 глас више. Верификациони одбор у свом извештају од 12 XII 1931 године упућеном Народној скупштини изнео је ове неправилности у гласачком месту Шкаре II и предложио Народној скупштини, да се на овом гласачком месту има провести ново гласање на дан 27 децембра 1931 године, што је Народна скупштина и освјетлила, те је поновно гласање и извршено 27 децембра 1931 а резултат тога гласања био је за Др. Бранковића 321 а за Др. Илића 70.

Када се узме стање ствари по накнадном гласању у гласачком месту Шкаре II онда се долази до резултата, да је Др. Милан Срђа Илић на изборима од 8 новембра 1931 године и накнадном гласању 27 децембра исте године добио у свему 3.404 гласа а Др. Ђорђе Бранковић 3.177 гласова, те да је према томе и тада Др. Милан Срђа Илић имао 227 гласова више од Др. Ђорђа Бранковића.

Сва три изборна резултата показују, да је Др. Милан Срђа Илић на свима тим изборима имао већину и то на дан 8 XI 1931 221 глас више, након поновног гласања у Шкаре II 227 гласова, а након поновних избора на дан 20 марта 1932 године 817 гласова више од Др. Ђорђа Бранковића.

Према свему томе мишљења смо да би се имао верифицирати мандат за Срез оточачки Др. Милана

Срђе Илића, па с тога предлажемо Народној скупштини да изволи мандат Др. Милана Срђе Илића верифицирати и огласити га за посланика Среза оточачког.

Чланови:

Др. Јеши Видић, Прша Др. Шиме, Др. Никола Нилић Милан Топаловић, Др. Стјепан Кнежевић, Живојин А. Стевановић, Мил. Ђ. Перућ, с. р.

Господо народни посланици, факат је, да је на изборима 8 новембра 1931 године гласало за Др. Милана Срђу Илића 3380 гласова, а за Др. Ђорђа Бранковића 3159 гласова. Утврђено је, надаље, у Верификационом одбору, да је фалсификатима у гласачком месту Шкаре II било дописано Др. Ђорђу Бранковићу 227 гласова, а Илићу одузето 45 гласова, и тако је тада добио већину на папиру Др. Ђорђе Бранковић. Када је Верификациони одбор ту неправилност утврдио, у том времену није постојала жалба Др. Ђорђа Бранковића.

И, господо, ако хоћемо да се обазремо на факта да није тада била никаква жалба на осталим гласачким местима, онда ћемо доћи до закључка да су сва места, осим Шкаре II, била неспорна. Истина, господо, по предлогу Верификационог одбора Народна скупштина је прихватила предлог, да се у Шкаре II изврши поновно гласање. Резултат тога гласања ја сам мало пре прочитао и он је био у корист Др. Милана Илића за 7 гласова више, него што је фактично 8 новембра имао, тј. имао је 227 гласова више. Тада се појавила жалба народног посланика г. Др. Ђорђа Бранковића, где је изнео неправилности у појединим гласачким местима. Али морам и као ондашњи члан Верификационог одбора да утврдим да тако није било, већ сравњењем гласачких и бирачких спискова дошли смо до закључка да је невероватно да је гласало 100% гласача на појединим местима. И узевши то у обзир и због широкогрудости према Др. Ђорђу Бранковићу закључили смо онда да се имају поново провести избори у целом Срезу Оточац. Наравно, моја је судбина била да сам и онда био у мањини као и сада и одвојено мишљење сам изнео и тада и то одвојено мишљење, господо народни посланици, за понован избор, а не за пробно гласање, као што је изнео мој предговорник. Из стенографских бележака види се да је на скупштинској седници, на 11 редовном састанку, 11 фебруара примљен тај предлог мањине. Ево, из стенографских бележака види се ово: „Пошто већина седи, то објављујем да је примљен предлог одборске мањине да се у Срезу Оточац изврше накнадни избори“. То стоји у стенографским бележкама.

Господо, ја се не плашим ни најмање ни тумачења већине да би се то имало сматрати неким извидима. Али, господо, извиди су за сва места Среза Оточац, а не за три места и то она која конвенирају г. Ђорђу Бранковићу. (Одобравање). Јер, господо, имајте у виду ово, да је предлог већине онда гласно да се анкета има спровести само на неким местима, а Народна скупштина, која је над Верификационим одбором, та је казала не тамо, него свуда имате да спроведете. Према томе може само да дође у обзир оно што је било 20 марта 1932 године.

Нећу ја, господо, овде да тврдим да је то можда избор у пуном смислу те речи. Далеко сам ја од тога. Али ја овде кажем, у пези са изборима од 8 новембра,

да је резултат такав да је Др. Милан Илић на изборима од 8 новембра имао 817 гласова више.

Господо, да је тако, ја мислим да свакоме мора бити јасно, да Верификациони одбор не може да се ставља изнад Народне скупштине, јер би онда могао суверено да решава то питање и без вас. Али баш зато што излази пред вас и зато што је Народна скупштина једанпут већ закључила и одредила да се избори имају извршити 20 марта у читавом срезу, ја, господо, мислим да нећете ни данас себе дезаурирати, нити ће Народна скупштина доћи до тога да за шест месеци мења једно своје мишљење и један свој предлог.

Ја стога молим да усвојите извештај мањине и да огласите за народног посланика г. Др. Милана Срђу Илића ва Срез Оточац.

Пошћрејседник Др. Коста Поповић: Има реч извештајца већине г. Михајло Јевтић.

Михајло Јевтић: Господо народни посланици, једно кратко обавештење. Поштовани предговорник, као извештајца мањине, изложио вам је на један начин појаву жалбе Ђорђа Бранковића, изложио је као нешто у што би се могло посумњати да је оправдано. Изашло би, господо народни посланици, по тумачењу г. извештајца мањине, да је та жалба или неумесна или неблагоприятно поднета. Међутим, то није тачно. Наш изборни закон није предвидео рокове за жалбе на избор народних посланика. Верификациони одбор, на основу раније стеченог поступка, утврдио је принцип, да се жалбе на избор народних посланика примају све дотле док по дотичном избору не падне дефинитивна одлука. Отуда је и дошло да на избор од 8-ХI није било жалбе од стране Ђорђа Бранковића, јер је он и добио мандат. Али, у тренутку када је тај мандат оспорен и кад је накнадним гласањем доведен у сумњу изборни резултат, у томе тренутку појавила се његова жалба и то благовремено, јер још није била пала одлука, и са доказима о малверзацијама учињеним на његову штету. (Један глас: има законски рок за жалбу) Ја бих молио г. колегу, кад већ тврди да постоји законски рок, да се на тај законски пропис и позове, а ја тврдим да законског рока нема. Ту је и цео Верификациони одбор, који такође зна да законског рока нема.

Господин Видић, као извештајца мањине, ударио је нарочито гласом да је потребно поштовати скупштинску одлуку, којом је наређено спровођење избора. На томе гледишту стојимо и ми, али стојимо и на гледишту да смо дужни поштовати јасне законске прописе. Јасни законски прописи кажу..... (Граја и међусобно објашњавање између господо народних посланика. — Објашњавање између народних посланика Душана Иванчевића и др. Уроша Трбојевића. — Објашњавање између народних посланика Ивана Елеговића и Ивана Урека. — Граја).

Пошћрејседник Др. Коста Поповић: Господо народни посланици, изволите сести на своја места. (Граја и објашњавање се настављају). Господина Урека опомињем на ред. (Народни посланици Иван Урек и Иван Елеговић продужују да се објашњавају и даље). Господина Урека опомињем по други пут на ред. (Граја не престаје).

Господо, поштовани извештајца одборске мањине, ударио је гласом да скупштинску одлуку о спровођењу избора треба поштовати. На тај факт да се скупштинске одлуке морају поштовати стао је

и Верификациони одбор, али већина Верификационог одбора, сматра, да поред донесене одлуке треба да се поштују и јасни законски прописи, и зато је већина и стала на то гледиште, и донела овакво решење, пошто скупштинска одлука није могла бити у супротности са јасним законским прописима, те је решила да се тај избор, управо како га ја сматрам, гласање од 20-III има да поново изврши, јер таквим решењем ми одлуку, коју је Скупштина донела, поштујемо. Међутим, ако је Скупштина донела одлуку, да се избор игнорише, и да се изврше нови избори, ја мислим, да је то противно закону, и ако је таква одлука Скупштине и била, онда је Скупштина дужна да је исправи јер се са погрешком не може ићи до краја.

Пошћрејседник Др. Коста Поповић: Има реч извештајца мањине Јеша Видић. (Чује се: Доста, доста!)

Извештајца мањине Др. Јеша Видић: Ја господо, нисам мислио да је жалба Ђорђа Бранковића неблагоприятна, у смислу решења Верификационог одбора, него сам нагласио, да ако су неправилности постојале 8 новембра, зашто се г. Бранковић није у жалби раније на њих осврнуо, него тек онда кад је, у шкрипац доведен. То је моја мисао и тако ме треба схватити.

Пошћрејседник Др. Коста Поповић: Има реч г. Др. Живан Лукић.

Др. Живан Лукић: Господо, народни посланици, у име Југословенског народног клуба част ми је дати следећу изјаву:

Према § 9 Закона о пословном реду у Народној скупштини од 26 новембра 1931 године са изменама и допунама од 26 фебруара 1932: „Народна скупштина може оснажити избор, или га поништити или одгодити одлуку о њему и наредити да се учини потребан извијај, али се ово питање мора решити најдаље у року од три месеца“.

Пошто је овај рок од три месеца давно протекло, то Југословенски народни клуб констатује, да је овде поступљено противно Закону и подвлачећи ову незаконитост, он не жели да узме ма каквог учешћа у данашњој дискусији по овом питању.

Пошћрејседник Др. Коста Поповић: Има реч г. Витомир Видаковић.

Витомир Видаковић: У изборним радњама, које су се одиграле у Срезу Оточац, било је, као што сте чули, многих малверзација које бацају непријатну сенку на цивилизацију оних људи, који хоће да воде народне послове и који хоће да решавају ствари народне и да доносе законе. Очекивати је било да се, браћо, у томе крају где је култура много јача и много наразитија, материјална култура, у цивилизованом односима међу браћом покажу што бољи и што опортунитији односи. Међутим, браћо, ми видимо да се је на изборима у Шкаре II одиграла једна немилна појава, која баца незгодну сенку (Нар. посланик Гадић нешто додаје). Молим вас дозволите... тамо се, као што знате, село и преписао списак (Граја и упадице). Ја сам члан пређашњег Верификационог одбора и посвећен сам у ову ствар, ја сам био један од оне петорице из мањине, која је тражила накнадне изборе. Тамо се, већ као што сте чули, село и преписао списак. Тамо се спремао један просветни радник да изврши такву радњу. (Гласови: Срам га било!) Таква појава свакако није дошла,

господо и браћо, иницијативом самог претседника гласачког одбора, него свакако да је приређена са неке заинтересоване стране. (Народни посланик г. Тадић: Откуда баш то знате?) Ја могу то по логици да судим. — Зато, господо, имајући то у виду, имајући у виду многе доцније појаве на изборима од 20 марта о. г., на тим накнадним изборима од 20 марта народ је дао 817 гласова више за Др. Срђу Илића и он је изабран вољом народа. (Пљескање и гласови: Тако јес!) Ондашњи Верификациони одбор спремно је извештај за пленум Народне скупштине да се огласи тај избор, пошто на њега није било никаквог приговора ни са једне стране, као пуноважан и да се г. Др. Илићу даде пуномоћство. (Народни посланик Др. Тадић: Није истина!) Ми, господо, знамо да су тамо вршени избори и 25 и 27 и овог пута и знамо да се је увек нашло неког начина да се тамо народном изабранику оспори право које му је народ доделио. Ми знамо да је тамо падало и мртвих глава и зато је, господо и браћо, и право и целесходно и морално да се томе народном изабранику даде места овде у Народној скупштини. Шта би, господо и браћо, рекла наша јавност доцније, шта би се рекло у анализима ове Скупштине о њезином раду када бисмо ми, који смо одлучили, да се изврше избори 20 марта о. г. што је и урађено, када бисмо ми тада прегласали онога кога је народ изабрао за народног посланика. (Одобравање.) Зато, браћо, предлажем и молим Народну скупштину да се прими извештај мањине, јер је на сва три избора и 8 новембра и 27 децембра и 20 марта добио већину г. Др. Илић. Предлажем и тражим да се додели изборни мандат г. Др. Срђи Илићу који је добио на свима изборима већину. (Пљесак.)

Претседник Др. Коста Кумануди: Нема више пријављених говорника. Изволите, господо народни посланици, заузети своја места јер ће се гласати седењем и устајањем. (Сва господо народни посланици заузимају своја места у клупама.)

Она господо народни посланици која су за извештај одборске већине тј. за то да се оснажи мандат г. Др. Борђа Бранковића нека изволе седети, а који су противни томе, односно који су за то да се оснажи мандат г. Др. Илића нека изволе устати. (Већина устаје.) Пошто је већина устала, то објављујем, да је Народна скупштина оснажила мандат г. Др. Милана-Срђе Илића. (Бурни усклиц: Живео Илић!)

Др. Ђингорије Тадић: Господине Претседниче, није била получена већина. Ја предлажем поименично гласање.

Претседник Др. Коста Кумануди: Нисте ви позвани да одлучујете где је већина.

Са вашим пристанком, господо народни посланици, ја ћу данашњу седницу закључити. За дневни ред идуће седнице предлажем продужење данашњег дневног реда и то:

1 Претрес извештаја одбора за проучавање законског предлога о трговинском споразуму између Краљевине Југославије и Републике Бразилије;

2 Претрес извештаја одбора за проучавање законског предлога о препорукама о предупредивању несретних случајева при раду и о препорукама о одговорности односно сигурносних направа машина покретаних механичком снагом;

3 Претрес извештаја одбора за проучавање законског предлога о изменама и допунама уредбе о заштити сувоземних путева и безбедности саобраћаја на њима.

Прима ли Скупштина предложени дневни ред? (Прима.) Објављујем да је примљен.

Данашњу седницу закључујем, а идућу заказујем за уторак 22 ов. месеца у 10 часова.

Седница је закључена у 10.45 часова.

ПРИЛОЗИ

ИНТЕРПЕЛАЦИЈА

Др. Милана Метикоша, народног посланика Господину Министру правде, да ли ће на подручју Банског стола, нови грађански парнични поступак ступити на снагу 1 јануара 1933 године.

Господине Министре,

Поговара се, да ће се опет одгодити ступање на снагу новог закона о грађанском парничном поступку, за правно подручје Банског стола, иза 1 јануара 1933 године.

Одавно народ чека, да тај ваљани и корисни закон ступи на снагу, доста се зла поднело од старог грађанског парничног поступка, који траје на истом подручју преко 80 година, те је најстарији и најнеразумнији од свију у држави. Лоше деловање тога поступка захваћа одавно све народне редове.

Ако до сада нису испуњени сви услови и предуслови за правилно провођење новог грађанског парничног поступка, треба настојати, да се што пре

то збрине, јер далеко већу штету трпи народ од недостатака тога поступка, него што би износили издаци по прорачуну, за провођење новог грађанског парничног поступка. За друго много мање потребне ствари жртвују се милиони па се сигурно може наћи неколико стотина хиљада динара, и за провођење новог грађанског парничног поступка. Резултати ступања на снагу тога закона, сигурно ће накнадити све издатке, који се за provedбу његову одобре, а народ ће осетити благодет тога савременог ваљаног закона, кога смо добили већ пре неколико година, те је крајње време да ступи на снагу на 1 јануара 1933 година.

Слободан сам стога умолити Вас, Господине Министре, да ми изволите усмено у Народној скупштини одговорити:

1) Је ли истина да ће се одложити ступање на снагу новог грађанског парничног поступка иза 1 јануара 1933 године, и из којих разлога?

2) Јесте ли вољни осигурати у новом буџету Министарства правде потребна средства, да се омо-

гући ступање на снагу новогa грађанског парничног поступка на подручју Банскогa стола?

Изволите, Господине Министре, примити и овом приликом изразе мог особитог поштовања.

18 новембра 1932. године

Београд

народни посланик

Др. Милан Метикош с. р.

Интерпелација Др. Милана Метикоша, народног посланика на г. Министра трговине и индустрије, о жалбама улагача код Прве хрватске штедионице у Загребу.

Господине Министре,

Према § 5 Закона од 20-IV-1932 год. о заштити земљорадника, дана је Уредба за Прву хрватску штедионицу у Загребу. То је било потребно ради неразумне навале улагача на тај највећи повчани завод у Савској бановини.

Међутим, након тога, опажа се, да се неки јачи улагачи погодују, на разне начине и разним посредовањем, те се врше разне трансакције за јаче улагаче или вјеровнике, дочим мали улагачи (слуге, кухарице, мали чиновници и мали пензионери) не могу да добију ни најмање своте, нужне за живот, за школарину дјецe, нужне за лјекове и лјечење — нужне за случај тешке несреће, јер да сретстава нема. Треба уважити, да постоје и трансакције гледе заводних некретнина, по разним мјестима, а то све тече пред очима толиких малих улагача, који се на све стране жале својим посланицима.

Режије Завода, који се служи са наведеном законском заштитом, треба да се смање из дикатата нужде, вис мајор, а не да се плаће и режије носе као у доба најбољих пословних прилика.

Потребно је стога, ради умирења улагача, да се по најприје објави списак свију оних улагача, који су до сада подигли (и колико) своте, са својих уложница послје 20-IV-1932 године у овом Заводу. Надаље треба, да се установи, којима су улагачима или вјеровницима учињена и какове врсти погодовања, те чијом заслугом. А према томе треба да се донесу законске санкције, са новим прописима за заштиту улагача, а са ретроактивном снагом од 1-I-1932 године.

Слободан сам Вас стога умолити, Господине Министре, да ми изволите усмено у Народној скупштини одговорити.

1) Је ли Вам је познато, да се врше погодовања за исплате већих улагача у Првој хрватској штедионици у Загребу, а да се малим улагачима ускраћује исплата и најмањих свота, потребних за живот, за лијечење и лијекове, школарину за дјецу, за погреб и тако даље?

2) Каните ли одредити, да се састави и објави попис свих улагача, који су и колике су своте подигли са својих уложница у том Заводу од 1 јануара 1932 године, те какове и које су трансакције гледе некретника овога Завода са улагачима или вјеровницима или члановима Управе односно чиновницима прављене од 20-IV-1932 године. Шта каните одредити да се плаће и хонорари намјештеника и осталих на примање награде овлашћених особа доведу у склад са тешким приликама, које се сносити морају солидарно.

3) Јесте ли вољни, према налазу чињеница, предложити потребне прописе закона за заштиту улагача са ретроактивном моћи од 1-I-1932 године.

Изволите, Господине Министре, примити и овом приликом уверење мог особитог поштовања.

18 новембра 1932 године

Београд

Др. Милан Метикош, с. р.
народни посланик

НАРОДНОЈ СКУПШТИНИ Краљевине Југославије

Београд

До ослобођења и уједињења у самосталну националну државу припадали су гранични крајени оток Крк и Каставитина, први судбеном подручју Округног суда у Пуљи, а други као део ранијег подручја Котарског суда у Волоском-Опатији Земаљском суду у Трсту.

Након ослобођења основан је самостални Котарски суд у Каству, те као и Котарски суд у Крку припојен подручју Земаљског суда у Шибенику. Разлог томе, што су подручја ових судова припојена подручју Земаљског суда у Шибенику лежи у томе, што су у њима били на снази законски прописи, који су важили за све земље заступане у бившем царевинском вијећу у Бечу, а нарочито пак новелирани опћи грађански законик, правилник судске власти и грађански парбени поступак из године 1895, те овршни ред из године 1896.

Према горе наведеним законским прописима надлежни су котарски судови у цивилним споровима, којих вредност не прелази динара 6.250.

Земаљски суд у Шибенику надлежан је као суд прве молбе у споровима, којих вредност надилази износ од динара 6.250, — те као каузални форум за мјеничке, женидбене и друге ствари, те као друга призивна молба за оне спорове, у којима решава котарски суд у првој молби.

Основни принципи, на којима почива грађански парцени поступак, који важи за ова судска подручја јесу усменост и непосредност. Ови принципи траже, да странке судјелују у споровима особно пред пресудним судом, а тако да се и сведоци и вјештаци преслушавају непосредно пред истим судом.

Велика удаљеност наших подручја од средишта земаљског суда донаша са собом неминовно повреду ових основних процесуалних начела. Странке су присиљене, да бирају или да путују саме у Шибеник и снашају трошкове за пут сведока и вештака или пак да пусте да се преслушавање обави замолним путем, услед чега модерна процесуална начела

усмености и непосредности остају мртво слово закона, на уштрб живих интереса странака.

Ако странке и сведоци желе приступити суду у Шибеник имаду два пута: паробродом из Сушака или железницом из Сушака преко Огулина ли ком пругом. Једна и друга веза изискују губитак времена од најмање три дана, те знатне трошкове, који су тиме скопчани.

Укупна штета, коју трпи одатле пучанство ових крајева, који су овако неприродно везани на Шибеник, далеко премашује трошкове, с којима би био скопчан оснутак и уздржавање окружног суда на горњем Јадрану; град Сушак као културни, економски а нарочито саобраћајни центар горњег Јадрана долази једини за то у обзир.

Тешка економска криза, која притисне ове крајеве, а која како изгледа неће тако скоро попустити, сили да се потраже олакшања у овим могућим правцима. Једно од врло важних питања, које би донијело велико олакшање пучанству јесте чим скорији оснутак споменутог окружног суда у Сушаку.

Новим законом о уређењу судова предвиђен је оснутак окружног суда у Сушаку. Ступањем на снагу овог закона везано је увођењем новог грађанског парбеног поступника, те би имало уследити са 1 јануаром 1933 године.

Гласа се, да ће ступање на снагу овог новог процеса бити поновно одгођено на дуже вријеме, а тиме би био одложен и оснутак окружног суда у Сушаку.

Горе истакнути разлози и тешке прилике овога краја траже, да се чим прије оснује већ предвиђени окружни суд у Сушаку.

Оснутак овог суда може се провести тако, да

се на Сушаку оснује судбени стол за подручја котарских судова: Делнице, Сушак, Бакар, Приквеница, Нови и Сењ, а у крилу овог судбеног стола посебно одељење Б. са функцијама окружног суда за подручја котарских судова Кастав, Крк, Раб, и Паг.

Као апелациони суд за ова подручја остао би и надаље виши земаљски суд у Сплиту.

Трошкови око оснутка и уздржавање судбеног стола у Сушаку били би размерно незнатни. Градска опћина Сушак саопћила је већ раније Министарству правде да је приправна ставити бесплатно на расположење просторије потребне за смештак судбеног стола.

Особље судбеног стола и окружног суда саставило би се дјеломично из особља Судбеног стола у Огулину и Земаљског суда у Шибенику, који ће се сужењем њихових подручја знатно оптеретити, а тако исто и дјеломично особљем Котарског суда у Сушаку, чија ће се надлежност сузити.

Обзиром на то, што је казниено законодавство већ унифицирано, могли би суди из једног и другог одељења судјеловати подједнако у суђењу у казним стварима. У цивилном пак судовању имали би се као инокосни суди, референти и претседници сената употребити суди из подручја грађанског парбеног поступника, који важни у Словенији и Далмацији, а као вотанти и остали суди.

Тиме би вишак издатака за персоналне потребе био минималан.

Моли стога потписана опћина Господина Министра правде, да изволи у сврху оснутка Судбеног стола у Сушаку са одељењем Б) поднијети Народном представништву слиједећи законски предлог:

ЗАКОН

КОЈИМ СЕ ОСНИВА СУДБЕНИ СТОЛ У СУШАКУ

§ 1

У подручју Грађанског стола у Загребу оснива се кр. судбени стол са сједиштем у Сушаку.

У територијалну надлежност овог судбеног стола спадају подручја кр. котарских судова Делнице, Сушак, Бакар, Приквеница, Нови и Сењ.

§ 2

При судбеном столу у Сушаку оснива се посебно одељење Б) са надлежношћу Окружног суда за подручја котарских судова Кастав, Крк, Раб и Паг, те ће се у тим подручјима вршити судбеност по законима, који су тамо на снази.

За ово посебно одељење Б) судбеног стола у Сушаку вршити ће судбеност као призивни суд виши земаљски суд у Сплиту, а као врховни суд Стол Седморице одељења Б) у Загребу.

§ 3

Овлашћује се Господин Министар правде, да

изда уредбе и упутства потребна за извршење овог закона.

Овај закон ступа у живот кад га Краљ потпише, а обавезну снагу добија 1. јануара 1933 године. Од тада престају важити сви правни прописи, који су противни овом закону.

14 новембра 1932 године.

Београд

ПРЕДЛАГАЧИ:

Др. Анте Кунтарин, Др. Милан Метикош, Ј. Стажин, Др. Милан Добровољац, Др. М. Марковић, Др. Лончаревић, С. Кисељевић, Алојз Павлич, Др. Милан Поповић, Инж. Фрањо Нахершик, Раисе, Макар Дако, Церер, Антон Клинич, Иван Прекоршек, А. Дрмељ, Раство Пустослемшек, Др. Ж. Петричић, Прше Шиме, Никола Соколовић, Др. Глигорије Тадић, Мих. Р. Јевтић, Младен Милутиновић, Мил. Перин, Д-р Младен Лисавац, Д-р Стјепан Кисељевић, Д-р Фрања Грубер, Богумил Вошњак, Јован Андрија,

Никола Хрибар, Д-р Стјепан Бачић, Светислав Хо-
ђера, Д-р Никола Кешелевић, Јордан Бабаковић,
Стјепан Шифтар, Г. Милошевић, Милаш Мравље,
Драгутин В. Перко, Т. Нишковић, Д-р Кожул, Д-р
Ђуро Леушић, Петар Лулић, Стјепан Вркић, Д-р
Дошен, Анте Ковач, Инж. Шега, Иван Радих,

Мацековић, Омер Гајмаковић, Д-р Милаш Стијић,
Д-р Иван Палачек, Ђуро Маријан, Д-р Матеј Перић,
Д-р Јулијан Рорбахер, Инж. Јован Миерлић, Д.
Иванчевић, Д-р Бранко Бараћ, Ловро Петовар,
Станко Тркуља, Јован Довезенски, Анте Хајдињак,
Албин Коман, с. р.

МИНИСТАРСТВО ФИНАНСИЈА

Краљевине Југославије

БУЏЕТСКО ОДЕЉЕЊЕ

Бр. 2990

Л VII

18 новембра 1932 г.

у Београду.

ГОСПОДИНЕ ПРЕТСЕДНИЧЕ,

На основу члана 102 Устава и овлашћења
датог ми Указом Њ. В. Краља од 18 новембра 1932
године, част ми је у прилогу под /1 послати Вам
предлог буџета државних расхода и прихода са
предлогом финансијског закона за буџетску 1933/34

годину с молбом да га поднесете Народној скуп-
штини на решење и одобрење и по том изволите
даље поступити.

Примите, Господине Претседниче, и овом при-
ликом уверење о моме особитом поштовању.

Министар финансија,
Д-р Мил. Ђорђевић, с. р.

МИ

АЛЕКСАНДАР I

по милости Божјој и вољи народној
Краљ Југославије

На предлог Нашег Министра финансија, по
саслушању Нашег Министарског савета, на основу
члана 102 Устава и члана 13 закона о државном
рачуноводству, решили смо и решавамо:

Народном Претставништву поднесе на решење и
одобрење:

Предлог буџета државних расхода и прихода
са предлогом финансијског закона за буџетску
1933/34 годину.

АЛЕКСАНДАР, с. р.

Овлашћује се Наш Министар финансија да

Наш Министар финансија нека изврши овај Указ.

18 новембра 1932 године

у Београду.

Министар финансија,

Д-р Мил. Ђорђевић, с. р.

**ПРЕДЛОГ
ФИНАНСИЈСКОГ ЗАКОНА
ЗА 1933/34 ГОДИНУ**

који гласи:

I РАЗДЕО — ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

§ 1

Државни буџет расхода и прихода за 1933/34 го-
дину састављен је овако:

**1) БУЏЕТ ОПШТИХ ДРЖАВНИХ РАСХОДА И
ПРИХОДА:**

Редовни и ванредни расходи	
укупно Динара 6.989.896.910.—
Редовно и ванредни прихо- ди укупно Динара 6.989.896.910.—

II) БУЏЕТ РАСХОДА И ПРИХОДА ДРЖАВНИХ ПРЕДУЗЕЋА:

Редовни и ванредни расходи укупно	Динара 3.448.429.669.—
Редовни и ванредни приходи укупно	Динара 3.983.681.636.—
Вишак прихода над расходима	Динара 535.251.967.—

који је показан у општим државним приходима под I) под Б.

§ 2

Буџети расхода под А и прихода под Б са буџетима расхода и прихода државних предузећа саставни су део овога Закона.

Изузетно од члана 47 Закона о државном рачуноводству, а због техничке немогућности, Министар финансија може објавити у „Службеним новинама“, као нарочити прилог дотичног броја, само финансијски закон и упоредни преглед државних расхода и прихода за 1933/34 годину.

§ 3

Путем вирмана покриће се разлике у припадљивостима, у случају ако је од 1 јуна 1932 до ступања на снагу буџета било унапређења у служби и периферних повишица.

§ 4

Удео који припада држави од добити Народне банке сходно чл. 37 Закона о Народној банци од 17 јуна 1931 књижиће се у смислу исте законске одредбе на смањење рачуна ранијих аванса државе код Народне банке.

§ 5

Изузетно од чл. 22 Закона о државном рачуноводству уноси се редовно у буџет расхода Претседништва Министарског савета кредит на ванредне трошкове и поверљиве циљеве.

Овај кредит, као и кредит на издавање публикација и података у земљи и иностранству у циљу обавештавања, трошиће се по наређењима Претседника Министарског савета, и наређене исплате не подлежу прегледу и одобрењу Главне контроле.

§ 6

1) О свима расходима из фондова или заклада по овом или другим специјалним законима, у колико они нису изложени у рачунском делу буџета поднеће поједина надлежства која тим фондовима или закладама располажу детаљан извештај Министарству финансија, који ће све те издатке одвојено показивати у Завршном рачуну за ову буџетску годину.

Сви издаци из фондова или заклада подлежу прегледу и одобрењу Главне контроле. Од овог се изузимају издаци по кредитима по чл. 22 Закона о државном рачуноводству.

3) Све државне касе и све врсте фондова чији руковођци ма по коме основу примају и издају нован, хартије од вредности и разни материјал подлежу контроли Министара финансија.

За оне касе и фондове које су у административном погледу потчињене надзору других министара, Министар финансија ће ову контролу вршити по добијеној претходној сагласности ресорног Министра.

Министар финансија ову контролу врши преко својих изасланика који ће од надлежних судова тражити обезбеђење за злоупотребе или причињене штете, које одговорни рачунопологачи одмах не надокнаде. Такве захтеве судови ће као хитне одмах узимати у поступак.

Од овога се изузимају само касе Министарства војске и морнарице, приватне задужбине и фондови који не подлежу контроли Главне контроле.

§ 7

Материјални расходи и расходи на наднице радника државних привредних предузећа и установа, чије вршење је услов за постизавање већих прихода, могу се повећати на рачун вишкова прихода тих установа, и то до 5% од износа кредита одобрених буџетом за те расходе одлуком ресорног Министра, до 10% по одлуци Министра финансија, а преко тога решењем Министарског савета по образложеном сагласном предлогу ресорног Министра и Министра финансија.

Министар правде може, по сагласности Министра финансија, вишкове чистих прихода продуктивних грана економије и индустрије у казним заводима употребити за повећање материјалних расхода тих завода. Исто тако Министар правде може по сагласности Министра финансија сретства Централног фонда за подизање казних и сличних завода употребити и за издржавање казних и сличних завода у колико предвиђени буџетски кредити не би били довољни.

§ 8

1) Правилно и саобразно чл. 60 Закона о државном рачуноводству ангажовани издаци у току једне буџетске године, који нису могли бити извршени из ма каквих разлога у предвиђеним роковима односне рачунске године, вршиће се по одобрењу Министра финансија до краја текуће рачунске године из обртног капитала показаног у последњем Завршном рачуну државних расхода и прихода, с тим да се књиже на терет „Обртног капитала Главне државне благајнице — државне обавезе из ранијих година“ — и покажу у Завршном рачуну за ову рачунску годину.

2) Државне обавезе из ранијих година које не испуњавају услове из предњег става, могу се исплаћивати из обртног капитала показаног у последњем Завршном рачуну државних расхода и прихода. Одлуку о овим исплатама доносиће Министар финансија.

3) Исплаћене обавезе по буџетима за раније године које се нису могле ликвидирати у тим годинама, показиће се у Завршном рачуну за наредну годину као расход на терет обртног капитала Главне државне благајнице.

§ 9

За стварање нових обавеза противно чл. 60 и 66 Закона о државном рачуноводству наредбодавци и рачунопологачи одговараће у смислу чл. 58 За-

кона о државном рачуноводству и § 23 Закона о продужењу важности одредаба досадањих финансијских закона и закона о буџетским дванаестинама.

§ 10

1) Потраживања државних предузећа и установа од других државних установа, која су настала у времену од 1 јануара 1919 до 31 марта 1932 закључно отписале се на терет обртног капитала Главне државне благајнице у колико су у тим годинама ова потраживања показана као приход.

2) Обавезе код државних предузећа ма од које друге државне установе могу се стварати само по претходном обезбеђењу кредита и под материјалном одговорношћу надлежног наредбодавца. Обрачун по овим обавезама вршиће се само преко Министарства финансија. Ближа упутства за извршење ове одредбе прописале Министар финансија.

§ 11

Све државне и у државној експлоатацији железничке и паробродске станице у земљи имају најдаље до краја сваког месеца положити код надлежне Пореске управе износ возаринске таксе (Т.Бр. 401 таксене тарифе) за извршени превоз путника и робе у прошлом месецу.

Благајне, које врше обрачуне за продате путничке карте са овлашћеним друштвима за продају путничких карата, дужне су у истом року наплаћену таксу предати надлежној Пореској управи.

Шеф станице односно благајник који у остављеном року не положи ову таксу, поред казне по чл. 56 Закона о таксама биће дисциплински одговоран за неизвршење законског наређења.

§ 12

Поштанска штедионица и њене филијале ослобађају се плаћања камате на улоге и уплате по чековним рачунима: Главне државне благајнице, финансијских дирекција и пореских управа, а ова надлештва од плаћања манипулативних и других трошкова на уплате и за извршене исплате по њиховим чековним рачунима.

II. — РАЗДЕО — ОДРЕДБЕ ЗА ПОЈЕДИНА МИНИСТАРСТВА

A. МИНИСТАРСТВО ФИНАНСИЈА

1 Овлашћења за Министра финансија и одредбе за рачунску службу

§ 13

Овлашћује се Министар финансија:

1) Да саобразно закону о државном рачуноводству издаје благајничке записе на подлози буџетских прихода. Сума ових благајничких записа, издатих на основу чл. 106 и 109 закона о државном рачуноводству, у промету не сме бити већа од динара 500,000.000.— и са каматом, која не може бити већа од 7%. У ову суму не улазе бонови, издати Народној банци Краљевине Југославије, као подлога за ранице авансе држави, на основу чл. 4 став 1 Уговора између државе и Народне банке Краљевине Југославије озакоњеног 17 јуна 1931.

2) Да повремено одређује вредност државним државом гарантованим обвезницама у случајевима, када се на основу специјалних закона, уредаба или правилника ове обвезнице имају примати у јемство (кауције) по берзанском курсу.

Одређена вредност ових обвезница не може бити већа од њихове номиналне вредности, и остаје на снази за све време трајања јемства (кауције) обрачунатог по тој вредности.

3) Да на терет буџетских резервних кредита и из обртног капитала Главне државне благајнице плаћа државну дотацију самоуправним телима за покриће расхода, које изазивају функције пренесене од државе на самоуправна тела, колико буду предвиђене њиховим одобреним буџетима за ову буџетску годину.

4) да из обртног капитала Главне државне благајнице може исплатити Приморској, Зетској и Врбаској бановини суме, предвиђене њиховим одобреним буџетима за 1933/34 год. као државну субвенцију за покриће вишка расхода над приходима.

5) да може све оне позајмице и државна потраживања за које државно правобраништво на основу уредних законских докумената утврди немогућност наплате, расходovati на терет обртног капитала Главне државне благајнице с тим, да се о њима води и даље засебна евиденција и у случају могућности наплате наплаћене суме унесу у државну касу.

6) да у споразуму са Министром трговине и индустрије а по постигнутој сагласности са Претседником Министарског савета одлучи:

а) кад ће се Народном претставништву поднети на решавање предлог закона о општој царинској тарифи са увозним и извозним царинама који је уведен у живот решењем Министарског савета Ц.Бр. 29291 од 19 јуна 1925, донетим на основу чл. 71 закона о буџетским дванаестинама од 31 марта 1925, и чија је важност продужена одредбама финансијског закона за 1929/30 (чл. 1 закона о измени чл. 76 финансијског закона за 1929/30), 1930/31 (§ 55) и 1931/32 (§ 57) и

б) кад ће се Народном претставништву поднети на накнадно одобрење решења која су донета и која буду донета по овлашћењима предвиђеним у поменутом предлогу закона о општој царинској тарифи као и његовим доцијим изменама.

7) да на предлог Министра војске и морнарице, може одобравати за материјалне расходе веће кредите од буџетом одобрених, до укупне суме од динара 400,000.000.— Ови накнадни кредити моћи ће се одобравати само у колико буду постигнути вишкови прихода преко износа буџетом предвиђених.

8) да може одобрити Управи државних монопола за материјалне потребе и веће издатке од износа предвиђених буџетом за 1933/34 год. на случај, да приходи од продаје дувана, соли и цигарпапира буду остварени у већем износу од буџетом предвиђених, и то како на утрошак потребних монополисаних артикала, тако и на трошкове, који стоје у вези са увећаном сумом прихода од тих предмета, а у сразмери повећаних прихода појединих монополисаних артикала.

9) да разлику између берзанског курса и вредности кушњених девиза почев од 29 августа 1932 може расходovati на терет обртног капитала Главне државне благајнице.

10) да у смислу чл. 62 финансијског закона за 1928/29 годину продуженог чланом 40 закона о продужењу важности одредаба досадашњих финансијских закона и закона о буџетским дванаестинама, може признати завршне рачуне обласних дирекција државних жељезница за време од ослобођења до закључно 1922/23 буџетске године и без прописаних законских формалности, у колико органи Главне контроле нађу да по овим рачунима није било злоупотреба.

2 Одредбе о државним добрима

§ 14

Овлашћује се Министар финансија:

1) да може изложити јавној продаји државна непокретна добра, која не доносе приход, а не могу се искористити за коју државну потребу или не доносе приход сразмеран њиховој прометној вредности; она, чије је одржавање скопчано са несразмерним трошковима према приходу и она, која се од више година непрекидно налазе у државини других лица и бесплатно искоришћују.

За добра, чија је прометна вредност испод 100.000.— дин. коначну одлуку о продаји доноси Министар финансија, за она чија је вредност до 1.000.000.— динара одлуку доноси Министарски савет на предлог Министра финансија, а преко 1.000.000.— динара Министарски савет по претходној сагласности финансијских одбора Народног претставништва.

Продаје непокретних државних добара вредности преко 100.000.— динара врше се јавном лицитацијом. Продаја добара испод те вредности може се вршити и директном погодбом (директним уговором) ако је купац самоуправно тело, хумано друштво или установа, која врши послове од јавне користи, или ако се путем директне погодбе могу постићи повољнији резултати, или ако је искључена могућност јавне продаје (случај добара, која су дуги низ година у државини других лица). У случајевима директне продаје потребна је одлука Министарског савета на предлог Министра финансија.

2) да исплату куповне цене непокретних добара означених у предњем ставу може одобрити у року најдаље до 5 година у једнаким полугодишњим ратама, с тим да ће се пренос права својине извршити после потпуне исплате. Министар финансија у споразуму са финансијским одборима Народног претставништва прописује уредбу, којом ће бити предвиђен начин и поступак за процену оних непокретних добара, која се продају директном погодбом, као и сви други услови за отуђивање тих државних некретнина.

3) да у случају потребе, да се извесно државно добро размени са којим непокретним добром исте или веће вредности приватног власништва или кога јавног тела — може одобравати такве размене на предлог власти, за чију се потребу размена врши.

4) да може изузетно од чл. 85 Закона о државном рачуноводству одобравати закупе мањих државних добара и то до 3 године, ако једногодишња закупна цена не прелази суму од 100.000.— динара.

5) да може ступити, по сагласности Министарског савета, појединачно државна земљишта за подизање соколских домова.

Одредбе о државним добрима и чл. § 15

Сва државна надлежња и установе, која имају на руковању непокретна државна добра, а ипсу им потребна у целини или појединим деловима, дужна су да та добра или делове истих ставити на расположење Министарству финансија.

3 Одредбе о порезима, таксама, трошарини и царинама

§ 16

1) Котарске припомоћне закладе ослобађају се од плаћања пореза и свих осталих државних дажбина у свим својим пословима.

2) непосредни порези на државна земљишта и зграде неће се разрезивати за 1933 и 1934 годину.

§ 17

1) Изузетно од одредаба закона о таксама на рачуне, признанице и остала документа, којима наша заступништва у иностранству правдају кредите утрошене за своје набавке и потребе, а извршене у иностранству, неће се наплаћивати никаква такса.

2) Изузетно од постојећих таксених прописа неће се наплатити 2½% државних дажбина на име 1% пореза на пословни промет, 1% уговорене таксе и ½% признаничне таксе приликом исплате фактура за испоручене количине соли по уговору закљученом 11 новембра 1930 између Управе државних монопола и Државног монопола соли Пољске Републике ако ова последња не наплати своје дажбине на примања наше монополске управе по уговорима закљученим о купопродаји дувана у листу у истој години.

3) Жељезнички материјал за колосеке и возила, који се набавља у Пољској по компензационим уговорима на рачун монополске режије, ослобођава се плаћања царине и свих царинских трошкова.

Б. Министарство правде

§ 18

Овлашћује се Министар финансија, да по распореду Министарства правде исплаћује у месечним ратама бир православног свештенству у колико су до сада примали, у Дринској, Зетској, Дунавској, Моравској и Вардарској бановини и бир имамина у колико су до сада примали и то: бир православног свештенству у укупној суми динара 13.200.000.— годишње, а бир имамина у укупној суми динара 2.100.000.— годишње. Овај бир и једнима и другима стављаће на расположење у глобалном износу, а у месечним ратама Министар правде Св. Архиепископског Синоду Српске Православне Цркве односно Вакуфско-меарифској дирекцији у Скопљу.

У границама ових укупних сума надлежне верске власти ће одређивати величину бира сваке парохије и цемата према задужењу пореских глава за 1932 годину. У недостатку задужења за ту годину важниће задужење за 1931 годину.

Уплаћени свештенички бир у наведеним укупним сумама за парохијско свештенство у овим бановинама по чл. 6 Закона о уређењу свештеничког стања и од муслимана иде на покриће исплата које се врше по првом ставу овог §-а.

Досадашњи износ од 4— динара предвиђен чл. 6 Закона о уређењу свештеничког стања од 1882 године повећава се на динара 6.—

Исто тако, по распореду Министра правде, парохијални намет и допринос Српско-православне-црквених фондова у укупној суми 2,040.000— динара годишње исплаћује се у месечним ратама на име плата православног свештенства Горњо-Карловачке епархије. Ову суму Министар правде у глобалном износу, а у месечним ратама стављаће на расположење Светом Синоду Српске православне цркве.

У границама ове укупне суме Свети Архиепископски Синод ће наређивати исплату плата тога свештенства.

Уплаћени парохијални намет 4— динара по ралу и допринос фондова по чл. 13 Уредбе о уређењу црквено-школских и фондационих дела Српске Митрополије у Сремским Карловцима од 10 августа 1868 у овој укупној суми иде на покриће исплата које се врше по ставу петом овога §-а.

Министар правде у споразуму са Министром финансија издаће блика упутства о извршењу овог.

В. Министарство просвете

§ 19

Клиничке болнице, које спадају под надлежност Министра просвете, могу трошити за своје издржавање приходе од наплаћених болничких трошкова.

§ 20

Три државна Средњина народна позоришта у Београду, Загребу и Љубљани, имају субвенцију државну за покриће у државном буџету предвиђених личних издатака и за осигурање зграда и инвентара, док сви остали издаци: хонорари, режијски трошкови и остали материјални издаци, надају на терет целокупног прихода тих позоришта а по специјалним буџетима, које одобрава Министар просвете у споразуму са Министром финансија.

Четири обласна народна позоришта са седиштем једно у Скопљу, једно у Сарајеву, једно у Новом Саду и Осјеку (заједничко) једно у Марибору, издржавају се својим приходима и субвенцијом, а по буџету који одобрава Министар просвете.

Ово важи и за бановинска позоришта, с тим да њихов буџет прихода и расхода одобрава надлежни бан.

Сва поменута позоришта ослобођавају се плаћања таксе из тар. бр. 99а (1) Закона о таксама.

§ 21

Овлашћује се Министарски савет да на предлог Министра просвете може затворити извесан број гимназија, учитељских школа, реалних гимназија и класичних одељења у реалним гимназијама, као и да може свести извесан број средњих потпуних школа на непотпуне а према буџетским могућностима.

§ 22

Наставници основних, грађанских, средњих и стручних школа не могу се упућивати на рад изван школе, изузев у Министарству просвете, Министарству физичког васпитања народа и банске управе.

§ 23

1) Стални средњи школски надзорници, као и вршиоци дужности тих звања, уколико се буду постављали из реда наставника грађанских или народних школа, примаће своје припадљивости из кредита који је предвиђен за исплату припадљивости тих наставника у глави основне наставе код дотичних банских управа. Специјални додатак по § 293 ст. 2 Закона о чиновницима од 31 марта 1931, примаће из кредита који је одређен за исплату специјалног додатка у глави Министарства просвете. Уколико би се ти надзорници постављали из реда наставника средњих и учитељских школа, њихове ће припадљивости пасти на терет одговарајућих партија буџета средње наставе.

2) Изузетно од чл. 1 и 2 Уредбе Бр. 84600 од 12 децембра 1931, средњим школским надзорницима ће се паушално исплаћивати путни трошкови и дневнице за два редовна прегледа школа по § 117 тач. 2 Закона о народним школама, а на основу одлуке ПБр. 24377-1930 и 31884-1930.

Паушал износи два годишња прегледа, према теренским приликама и броју школа и одељења, по 8.000.—, 6.000.— или 4.000.— динара у границама буџетом одобрених кредита, а по решењу Министра просвете. Овај се кредит не може повећавати.

§ 24

У Закону о народним школама укидају се, додају и мењају ставови и то:

§ 51 мења се и гласи: „Најмањи и највећи број ученика по одељењима одређује Министар просвете“;

У § 84 укида се последњи став и замењује новим који гласи: „Учитељи супрузи кад су у истом месту имају право само на један стан (односно једну станарину) и огрев за једног учитеља, а учитељица удата за неучитеља нема право на стан (односно станарину) и огрев“;

У § 113 укида се последњи став.

§ 25

Овлашћује се Министар просвете, да може својим решењем вршити поделу кредита одобреног на субвенције и помоћи, у колико та подела још није извршена буџетом, до суме од 50.000.— динара.

§ 26

У § 10 на крају ст. 2 Закона о средњим школама додаје се реченица: „Ови станови не подлежу плаћању закућине“.

Г. Министарство иностраних послова

§ 27

Исплата припадљивости државних службеника, контрактуалних чиновника и дневничара при нашим заступништвима у иностранству вршиће се по предлогу Министра иностраних послова од 25 јуна 1931 Р.Бр. 9591 — сагласности Министра финансија од 21 јула 1931 Бр. 43356-1 и одобрењу Претседника Министарског савета од 13 септембра 1931 Бр. 3580, а по одбитку смањења: по Уредби о смањењу личног додатка на скупшћу од 19 сеп-

тембра 1931, Бр. 66300-I, по Закону о смањењу припадности од 20 септембра 1931, по Уредби о додацима на скупоћу од 12 марта 1932 Бр. 10990-I и по Уредби о изменама и допунама Закона о смањењу припадности од 20 септембра 1931 са допунама од 29 октобра 1931, од 25 марта 1932 Бр. 11800-I, с тим, да се има употребити при обрачуна узимању и књижењу долара сталан курс од 56.40 динара за 1 долар у место свакомесечног државног обрачуноског курса. Приликом обрачуна припадности има се извршити заокружавање до 50 центи на нижи, а преко 50 центи на виши наредни долар. Ово заокружавање применити се и при обрачуна отпавничког додатка.

Исплата по предњем ставу вршиће се с тим, да се може, на предлог Министра иностраних послова у сагласности са Министром финансија, а по одобрењу Министарског савета, висина укупних припадности у доларима из табеларног прегледа мењати и одређивати у границама кредита буџетом одобрених према приликама у појединим државама:

§ 28

1) Изузетно од става 3 §-а 30 закона о чиновницима од 31 марта 1931, има важити:

а) државни службеници Министарства иностраних послова, који се премештају из Министарства у заступништва у иностранство, примаће припадности у динарима све до дана јављања односно пријема дужности у заступништву, а од тога дана у доларима по предњој одредби овога закона.

б) државни службеници, који се премештају из заступништва у Министарство иностраних послова, примаће припадности у доларима из предње одредбе овога закона до дана разрешења односно предаје дужности, а од тога дана у динарима као и остали службеници Министарства.

Ово важи и при примени § 18 Закона о уређењу Министарства иностраних послова и дипломатских и консуларних заступништва Краљевине Југославије у иностранству.

в) државни службеници, који се премештају из заступништва у једној држави у заступништво у другој држави, примаће припадности државе из које се премештају до дана разрешења односно предаје дужности, ако је износ долара за ту државу из предње одредбе овога Закона раван или већи од износа долара за државу у коју се премештају. У противном, ако је износ долара из предње одредбе овога Закона већи за државу у коју се премештају, примаће припадности одређене за ту државу од дана јављања односно пријема дужности у месту премештаја.

2) Одредбе првог става овога §-а имају аналогно важити и при примени: §§ 80 и 101 Закона о чиновницима од 31 марта 1931, § 28 став последњи и § 43 Закона о уређењу Министарства иностраних послова и дипломатских и консуларних заступништва Краљевине Југославије у иностранству и § 21 и Закона о буџетским дванаестинама од 31 јула 1929; кад се дипломатско-консуларни чиновник из Министарства или из кога другог заступништва одређује за отпавничка послова.

3) Изузетно од прве реченице §-а 101 Закона о чиновницима, чиновници Министарства иностраних послова и дипломатских и консуларних заступ-

ништва у иностранству могу се по сагласности Претседника Министарског савета ставити на расположење и по потреби службе с тим, да у том положају ови чиновници не могу дуже остати од 3 месеца.

§ 29

1) Кредит за ванредне трошкове, достојније заступање државних интереса и на поверљиве цели има се сматрати да је: у динарима 1,000.000.— а у шв. францима 1,088.160.—. Специјални поверљиви кредит има се сматрати да је: у динарима 10,300.000.— а у шв. францима 2,500.000.—

2) Кредити одобрени за материјалне расходе заступништва у иностранству имају се сматрати да су у швајцарским францима, а монета исплата и обрачунавање вршиће се по обрачуноском курсу, који утврђује Министар финансија у споразуму са Министром иностраних послова, с обзиром на специјалне прилике у свакој појединој држави.

3) Помоћи и признања просветним и националним радницима, које су одобрене у буџету Министарства иностраних послова, одређиваће Министар иностраних послова у споразуму са Министром просвете по претходној сагласности Претседника Министарског савета.

Д. Министарство војске и морнарице

§ 30

Овлашћује се Министар војске и морнарице:

1) да може предати Министарству финансија све војски непотребне војне зграде, земљишта и материјал на слободно располагање.

2) да све приходе од државних зграда и земљишта издатих под закуп официрима, подофицирима, чиновницима, службеницима, стручним радницима и занатлијама у војсци и морнарици уноси у касу Министарства војске и морнарице, у постојећи фонд, који ће се употребљавати за подизање и оправке зграда за станове официра, подофицира, чиновника, службеника, стручних радника и занатлија у војсци и морнарици у местима где је то потребно.

3) да приходе од продатих расходованих аутомобила, аутомобилских делова и аутомобилске фурде као и приходе наплаћене од разних лица за упробашене делове аутомобила, уноси у касу ремонтско-коморског фонда ради обнављања аутомобилског парка, сходно тач. 2 чл. 242 Закона о устројству војске и морнарице.

§ 31

Министарство војске и морнарице дужно је, по захтеву Министарства финансија, Министарства шума и рудника, Министарства правде и Управе државних монопола, издати бесплатно из својих слагалишта за финансијску контролу, чуваре државних шума, чуваре судских притвореника, стражаре у казеним заводима и чуваре монополских стоваришта и стоваришта непрерађеног дувана, исправно оружје, оружну опрему и муницију.

Министарство војске и морнарице сносиће, без тражења накнаде, све издатке по санитетској, ветеринарској и артиљеријској грани за жајндармерију и снабдевање је свима потребама из својих слагалишта по овим гранама.

§ 32

Овлашћује се Министар финансија да стави на расположење Министру војске и морнарице:

1) обртни капитал од 10,000.000.— динара ради набавке и израде комплетних јахаћих прибора за резервне официре и обвезнике јахаћих јединица. Прибор би се продавао дотичнима по коштању, без икакве државне зараде.

Овај кредит Министар војске и морнарице може искористити по могућству два и три пута, с тим да се у току ове буџетске године има исти вратити, односно предати Главној државној благајници.

2) позајмицу од 10,000.000.— динара за плаћање рада и набавку сировог материјала за израду продуката предвиђених за производњу у фабрикама завода „Обилићево“ с тим, да ову позајмицу има вратити Главној државној благајници крајем ове буџетске године.

§ 33

Изузетно од чл. 71 Закона о државном рачуноводству може бити вирманисање између свих партија одобрених за материјалне расходе буџета Министарства војске и морнарице. Вирмане одобрава Министар финансија на предлог Министра војске и морнарице.

Б. Министарство грађевина

§ 34

Овлашћује се Министар грађевина и банови, да могу стару грађу од порушених мостова и зграда употребити на подизање барака за смештај моторних кола и грађевинских машина и алата, но с тим, да колаудирајућа комисија при колаудацији процени вредност употребљеног материјала и ту процену унесе у протокол колаудације. У колико се ова грађа не би могла искористити на овај начин, могу је банови уступити сиромашним општинама за поправку постојећих и подизање нових мостова но с тим, да и у овом случају колаудирајућа комисија при колаудацији процени вредност употребљеног материјала и ту процену унесе у протокол колаудације.

§ 35

Овлашћује се Министар грађевина, да оне типске гвоздене конструкције (отвора 10—16 м.) добивене на рачун репарација из Немачке које су по ранијим решењима додељене самоуправним телима и општинама, а које ове из ма којих узрока нису искористили до одређеног тока, може по одобрењу Претседника Министарског савета уступити бесплатно банским и општинским управама за подизање мостова на њиховим путевима, под условом, да оне о своме трошку изврше доњи строј, пренос конструкције са слагалишта на градилиште, монтажу, бојење и коловоз.

§ 36

Дозвољава се експропријација приватне својине, односно установљавање службености на терет приватне својине, на непокретностима, у циљу намештања и одржавања водова за спровођење електричне струје на корист државних, општинских и других предузећа опште користи.

Потреба; обим и услов експропријације, односно службености, нарочито одређивање накнаде сопственику одузетог или оптерећеног добра ценеће се по начелима и поступку, који је прописан за друге случајеве експропријације приватне својине у оном делу државе, где се експропријација добро налази.

Е. Министарство саобраћаја

§ 37

Овлашћује се Министар саобраћаја:

1) да из прихода Министарства саобраћаја, по новим споразумима, који буду закључени о извршењу постојећих уговора, плаћа субвенцију паробродарским предузећима за организацију и вршење редовног саобраћаја и превоз поште морем.

2) да у колико партије буџета расхода за Управу државних жељезница, које су одређене:

а) за израду тарифа и возних карата;

б) на име накнаде штете приватним лицима, учињене им телесном повредом или смрћу при жељезничком саобраћају;

в) на име накнаде штете проузроковане палевном на прузи варничком из локомотиве или пожаром, као и остале накнаде штете услед удеса или непогоде;

г) на име накнаде штете за мањке и повреде робе, задоцњења итд. при транспорту жељезница;

д) по обрачуна трошкова заједничке службе у пограничним станицама према уговорима, како за текућу тако и за раније године;

ђ) по обрачуна најамнине за употребу страних кола и закућнине позајмљених кола по уговорима, како за раније тако и за текућу годину;

е) на име исплате оштете за тешко оштећена страна кола по правилнику R 1, V § 7 и 16 и R 1 C § 41 и 58;

не буду довољне, може на рачун прихода трошити и суме потребне за њихову исплату.

3) да може у овој буџетској години вршити плаћања по уредби К.Бр. 2764-27 од 14 маја 1927.

4) да вишак остварених прихода од локомотивске вуче у Сиском каналу може употребити на одржавање, побољшавање и извршење свих радова и инсталација на Бердаском сектору, подразумевајући и оне, који проистичу из обавеза према међународној дунавској комисији, као и за отплату неизмирених обавеза из ранијих година, створених радовима на обнови и побољшању те вуче.

5) да у сагласности са Министром финансија и по одобрењу Министарског савета прописне уредбу о организацији администрације и предузећа у ресору саобраћаја.

6) да одобри Поштанској штедионици да може у току ове буџетске године набављати инвентарске предмете до износа од динара 1,500.000.— Ови се набављени предмети књиже у билансу као аткива и отписују 10% годишње.

7) да одобри Поштанској штедионици да у току ове буџетске године штампа бесплатне обрасце, огласе, правилнике и плаћа радну снагу за штампање плативих образаца, набавља канцеларијски материјал, плаћа огрев, осветљење и кирију и да одржава зграде до износа од динара 3,375.000.— на терет рачуна губитка и добитка Поштанске штедионице.

8) да у току ове буџетске године врши набавку потребног материјала за израду и штампање поштанских марака и осталих вредносница до износа од шест милиона динара на рачун остварених прихода од продаје поштанских марака и вредносница.

9) да може у овој буџетској години на рачун остварених прихода по поштанско-телеграфско-телефонској служби вршити исплате на име накнада за изгубљене и упропашћене поштанске пошиљке, у колико односна партија буџета расхода за поштанско-телеграфско-телефонску службу не буде довољна.

10) да у сагласности са Министром финансија донесе уредбу о премирању и потпори поморског бродарства.

11) да из жељезничких прихода плаћа отплате за откуп вициналних пруга у годишњем износу од 3,565.896.58 шв. франака а према решењу Министарског савета Бр. 174 од 28 фебруара 1931.

Ж. Министарство пољопривреде

§ 38

Овлашћује се Министар пољопривреде:

1) да може својим решењем вршити поделу кредита одобреног на субвенције и помоћи, у колико та подела још није извршена буџетом до суме од 100.000.— динара.

2) да изузетно од прописа тач. 6 чл. 21 Закона о сузбијању и угушивању сточних зараза од 14 јуна 1928, и код одредбе тач. 2 истога члана поменутог закона, може правилником одобрити одступање.

3) да може исплаћивати ветеринарима-бактериолозима у државним бактериолошким заводима специјалне додатке у износима које ће одобрити Министарски савет.

§ 39

1) У тач. 4 § 59 Закона о банској управи, после тачке и запете додају се ове речи: „ако годишњи приход ветеринарског фонда не би достигао суму од 500.000.— динара, онда ће се поменутој ветеринарској заклади вратити стварно постигнути приход у дотичној години, а по одбитку режнјских трошкова“.

2) Дозвољава се закупцима земљишта Управе државне ергеле Врана, да могу закупнину отплатити радом на чишћењу канала и осталих мелiorација на имању Државне ергеле Врана. Ближе одредбе по овоме прописаће Министар пољопривреде у споразуму са Министром финансија.

§ 40

Овлашћује се Министарски савет, да на предлог Министра пољопривреде донесе Уредбу о комерцијализацији, раду и контроли Дирекције државног свиларства и подручних фабрика свиле.

Управу Дирекције са фабрикама води управни одбор од 3—5 лица, које поставља Министар пољопривреде, који ће вршити надзор и контролу над радом управног одбора преко свог комесара. Директор је члан управног одбора по свом положају.

Привредни план, биланс рада и рачуна добитка и губитка, по предлогу управног одбора, одобрава Министар пољопривреде.

У државни буџет уносиће се само салдо рачуна добитка и губитка, који се изказује у буџету расхода и прихода Државне пољопривредне закладе.

Директор Дирекције свиларства државни је чиновник и поставља се по одредбама Закона о чиновницима у положајне групе предвиђене у § 336 Закона о чиновницима. Остало особље поставља Управни одбор који одређује овом особљу и припадљности. Ово особље не долази у статус државних чиновника и службеника. Садашњи чиновници и службеници Дирекције и подручних установа (фабрика и надзорништва свиларства) разврстани по Закону о чиновницима од 31 марта 1931 остају државни чиновници и службеници са свим правима и дужностима, које прописује Закон о чиновницима, а плату и припадљности примају из сретстава Дирекције свиларства.

Потребни обртни капитал даће се Дирекцији од стране Министра пољопривреде у виду бескапиталне позајмице из кредита предвиђених у буџету расхода и прихода Државне пољопривредне закладе за 1933-34 годину у партијама 1 до 8, или зајмом код државних односно привилегованих банака, уз гаранцију Министарства пољопривреде. По потреби за ову сврху овлашћује се Министар пољопривреде да може, на предлог управног одбора, закључити хипотекарни зајам код Државне хипотекарне банке.

Ближе одредбе прописаће се у Уредби о комерцијализацији.

З. Министарство шума и рудника

§ 41

Овлашћује се Министар финансија, да може одобрити Министру шума и рудника, да из својих сретстава задржи највише 60,000.000.— дин. као позајмицу на име обртног капитала за сва државна рударска предузећа.

§ 42

Овлашћује се Министар шума и рудника:

1) да може суцесивно из текућих шумских прихода за 1933-34 годину ставити на расположење динара 5,000.000.— на име обртног капитала државном шумском предузећу Добрљин—Дрвар, но с тим, да је предузеће дужно до краја ове буџетске године вратити ову суму касн Министарства шума и рудника.

2) да може поделити интересима (општинама, земљишним заједницама, имовним општинама, јавним установама, приватним лицима) бесплатно саднице, произведене у државним расадницима код шумских управа, као и код политичких власти (срцова) и то у првом реду за пошумљавање крша и голети, а у другом реду за подизање гајева око малог поседа земљорадника, школа, општина и градова. У ту сврху може интересима поделити бесплатно семе произведено у државним семенарима (трупљачама).

3) да изузетно од § 51 Закона о шумама од 21 децембра 1929 може у границама цена одобреног прелиминара вршити продаје у властитој режнји израђених шумских производа за потребе војних установа и осталих државних и самоуправних надлежстава, установа и државних индустријских предузећа без лиценцијације и без обзира на њихову вредност у појединој буџетској години и у поједином случају.

На овај начин извршене продаје не рачунају се у укупне вредности наведене у § 51 став 2 и 3 Закона о шумама.

4) да за текућу буџетску годину одложи извршење § 123 Закона о шумама за које време имају у свему важити прописи правилника о прикупљању и руковању приноса за пошумљавање бр. 855 од 11 јануара 1928 са изменама и допунама бр. 20886/1928, 25507/1929 и 17525/1930.

5) да може у споразуму са Министром финансија прописати Правилник, да се могу расходовати на терет материјалних расхода државних рударских предузећа:

а) стара потраживања, за која се утврди немогућност наплате судским путем, као и у случајевима, где правна или физичка лица од којих се шта потражује, више не постоје.

б) штете настале вишом силом (пожар, поплава, самоушала угља, и т. д.) на материјалу, намирницама и рударским производима;

в) мањци настали редовном манипулацијом (рашип, казо, сасушење, испаривање и т. д.).

6) да по сагласности Министарског савета, а по указаној потреби, допуну и измени правила братинске благајне за осигурање радника и особља на рударским предузећима у Краљевини Југославији од 1 децембра 1924, водећи рачуна о садашњим привредним приликама, смањеном броју осигураних радника и повећаним издацима братинских благајни.

7) да по сагласности Министарског савета у случајевима потребе може одобравати оброчне отплате дугова за купљене производе државних рударских предузећа.

8) да може егzekутивним путем преко пореских власти наплаћивати:

а) све дугујуће државне рударске дажбине, како из текуће, тако и из ранијих година;

б) извршне казне изречене на основу рударског закона и

в) сва дуговања, како из текућих, тако и из ранијих година рударских и топионичких предузећа братинским благајнама у Краљевини за осигурање рударских радника и особља на предузећима, која потпадају под рударске законе.

Док не подмире сва горе наведена дуговања, рударске власти не могу, у колико то другим законским одредбама није друкчије предвиђено, ни једном повластичару ни рударским истражиоцима:

а) продужавати већ издата рударска права и повластице, нити издавати нова;

б) одобравати преносе истих и вршити забелешке или терете на њима, и

в) издавати уверења ма које врсте.

Све молбе, које повластичари и истражиоци буду поднели по предметима, наведеним у тачкама а, б, и в одбиће се и сматраће се као да нису подношене.

9) да у споразуму са Министром финансија прописи уредбе о наушалаирању путних трошкова шумарских и рударских службеника.

10) да готовину шумског фонда, установљеног по чл. 27 Закона о шумама од 30 марта 1891 са изменама и допунама од 2 августа 1898, 26 јануара 1900, 16 маја 1902 и 23 марта 1904 за Србију са свима каматама до дефинитивног утрошка и ликвидирања тога фонда, употреби на ограничавање још неограничених државних шума, на подизање зграде за Дирекцију шума и за станове чиновника шумарске струке у Скопљу и на оправку и довођење у

исправно стање свију осталих зграда под управом Министарства шума и рудника. Распоред овог кредита извршиће Министар шума и рудника с тим, да се на ограничавање шума одреди најмање 3,000.000 динара.

11) да, услед елементарних непогода посунена букова дубећа и лежећа стабла у државним шумама, прода по стварној вредности на основу процене без лиценцијације у већим или мањим партијама путем директне погодбе изузетно од прописа закона о шумама и о државном рачуноводству.

12) да може из текућих шумских прихода за 1933/34 годину исплатити Водним задругама на име дужног и текућег доприноса и то на територијама: дирекције шума у Апатину за задруге: Богојево Вајска—Жива у износу од дин. 375.601.54, Свети Иван Свилојево—Апатин у износу од дин. 1.136.84, Апатин—Сонта у износу од дин. 493.850.50, Бачки Моноштор—Апатин у износу од дин. 75.964.— Кићошперска у износу од динара 7.176.80, Ковачица—Кенчанска у износу од динара 6.239.04, Сонтова—Бездан у износу од динара 1.321.28 и Карловачка—Ковиљска—Гординовачка у износу од дин. 608.— Дирекције шума у Винковцима у износу од динара 3.107.810.20 и Дирекције шума у Загребу у износу од динара 51.439.80. Сви се ови издаци имају одвојено показати у Завршном рачуну за ову буџетску годину.

§ 43

Казне које су утврђене рударским законом за ранију Краљевину Србију од 1866, законом о рудама за ранију Краљевину Црну Гору од 1911, општим рударским законом од 23 маја 1854 и рударским законом за Босну и Херцеговину од 14 маја 1881, као и изменама и допунама тих закона, односно прописима издатих на основу закона, повећавају се десетоструко односно двадесетоструко и то овако:

1) да се један динар по тексту закона изравни са 10.— дин.

2) да се 1 перлер по тексту закона изравни са 10.— дин.

3) да се 1 форинта по тексту закона изравни са 20.— дин.

4) да се 1 круна по тексту закона изравни са 10.— дин.

II. Министарство социјалне политике и народног здравља

§ 44

Овлашћује се Министар социјалне политике и народног здравља:

1) да изузетно од прописа другог става § 209 закона о осигурању радника може за спровођење осигурања за случај изнемоглости, старости и смрти одредити каснији рок, као и да рок за спровођење ове врсте осигурања може за поједине гране привреде посебно одредити с обзиром на економске прилике дотичне гране.

2) да може нарочитом Уредбом регулисати питање издавања дозвола за стране раднике (намештинике) у Краљевини Југославији и њоме прописати специјалне таксе, које ће се убирати од послодавца при издавању дозвола за уношење страних

радника (намештеника). Такса ће се одређивати за упослење према важности струке страног радника (намештеника) за домаћу привреду, а уносиће се у „Фонд за непосредно помагање незапослених радника“.

3) да из преосталог неутрошеног кредита по закону о хитном извођењу јавних радова од 21 јануара 1929 стави на расположење Средишњем уреду за осигурање радника износ од динара 150.000, из које ће суме овај Уред издати једнократне помоћи осакаћеним радницима и породицама погинулих радника, који су радили на јавним радовима изведеним по поменутом Закону, а којима није могла бити додељена рента за случај несреће од стране Средишњег уреда за осигурање радника, јер су били изузети из обавеза осигурања по закону о осигурању радника. Министар социјалне политике и народног здравља прописаће Правилник о издавању ових једнократних помоћи.

4) да може изузетно од прописа §§ 63 и 90 Инвалидског закона: установити више одељења код оних инвалидских судова, који су претрпани великим бројем нерешених инвалидских предмета, и недовољне буџетске кредите за личне материјалне издатке Инвалидских судова допуњавати из прихода народног инвалидског фонда.

5) да Правилник, који је прописан према овлашћењу по тач. 5 § 51 финансијског закона за 1932/33 годину може по потреби мењати и допуњавати.

6) да може изменити правилник о бањама, минералним и топлим водама.

7) да може одобрити хигијенским установама, да вишкове остварених прихода од предвиђених могу трошити на асанације села, а болнице, лечилишта и остале установе за своје потребе.

8) да вишкове прихода Врњачке бање може трошити за потребе њеног уређења.

9) да може као дневничарке постављати заштитне сестре Завода за одојчад, школских поликеника и дечјих диспанзера на терет вишкова прихода, које остваре хигијенске установе.

10) да може одређивати специјалан додатак пословођама радионица и мајсторима, запосленим у државним ортопедским заводима (радионицама) и установама за смештај слепих, глувонемих и инвалида: првима по 540.— динара, другима по 350.— динара месечно, поред редовних припадљивости, за стручни прековремени рад, на терет буџета поменутих државних установа.

11) да уредбом, а на терет средстава Исељничког фонда уреди при Средишњој управи за посредовање рада службу за помагање и упославање југословенских избеглица и емиграната.

§ 45

1) Укида се субвенција из §-а 136 закона о осигурању радника.

2) Укида се субвенција из §-а 37 закона о пензионом осигурању намештеника.

3) Одредбе закона о исељавању од 30 децембра 1921 важе и за исељавање у европске земље.

4) Приходе добивене за лечење неинвалида, инвалидски санаторијуми и ортопедске болнице задржаће за покриве расхода учињених за исхрану и лечење ових неинвалида.

5) Образовање Врховног суда радничког осигурања, предвиђено у §§ 172 и 173 закона о осигурању радника, одлаже се с тим, да надлежност предњег суда по поменутом закону пређе у надлежност Касационог суда у седишту Средишњег уреда за осигурање радника. Сви нествршени предмети имају се у року од месец дана доставити том Касационом суду.

6) Приходе од казни, који се убиру по § 200 закона о осигурању радника, Средишњи уред за осигурање радника може употребити не само за ванредне потребе пензионцима, према ставу другом поменутог §-а, него и за ванредне помоћи оболелим уредским члановима, који су исцрпили 26 недеља потпоре по § 45 закона о осигурању радника.

7) Лица, која су ослобођена обавеза на осигурање по § 56 финансијског закона за 1932/33 годину, и њихове породице, за случај болести и несреће, имају право на бесплатно болничко лечење на терет државе. Постојећи потпорни фонд ових лица служиће им само за помоћ у случају изнемоглости, старости и смрти.

8) Опрашта се дуг, који се води код Краљевске банске управе Дравске бановине VI бр. 1536/32 за издагу бескаматну позајмицу Осредњој господарској задрузи „Економ“ у Љубљани од стране Министарства социјалне политике Бр. 1560/22 на име извођења прехранбене акције у Словеначкој, у колико до сада није наплаћено, и то: остатак дуга динара 63.439.— и дужне камате на целу дугујућу суму дин. 225.746.25, укупно динара 289.185.25.

J. Министарство физичког васпитања народа

§ 46

Помоћ Савезу Сокола Краљевине Југославије за соколска друштва и сеоске соколске чете, за коју је одобрен кредит у буџету Министарства физичког васпитања народа, исплаћује се у месечним оброцима по наредбама Министра физичког васпитања народа.

Кад ступи на снагу овај закон, Управни одбор Савеза сокола Краљевине Југославије поднеће на одобрење Министру физичког васпитања народа предрачуи расхода, који се имају вршити из ове помоћи.

Изузетно од закона о државном рачуноводству и закона о Главној контроли дефинитивну ликвидацију свих издатака из ове помоћи, врше свака три месеца, два Министра и два члана Главне контроле, које одреди Претседник Министарског савета.

Ближа унутрња о извршењу ове одредбе прописаће Министар физичког васпитања народа.

III — РАЗДЕО — ОСТАЛЕ ОДРЕДБЕ.

§ 47

Кредит на пензионисања свих чиновника и осталих државних службеника грађанског реда свих струка одобрен у разделу Пензије и инвалидске потпоре буџета државних расхода за ову годину употребљава се по одобрењу Министра финансија.

§ 48

1) На терет слободног кредита једног чиновника више групе може се постављати само један чинов-

ник ниже групе с тим, да се не може прекорачити број ни укупна сума кредита по буџету одобрена.

2) У Централном пресбиро-у Претседништва Министарског савета могу се на терет одобрених кредита за чиновнике и службенике постављати дневничари с тим, да се број као и износ буџетских кредита овим постављењима не прекорачи.

3) На рачун кредита предвиђених буџетом на личне расходе за званичнике и служитеље могу се постављати дневничари с тим, да се број и врта предвиђених звања и износ одговарајућих буџетских кредита овим постављењима не може прекорачити.

§ 49

Од дана ступања на снагу овог закона престаје обавеза осигурања по закону о осигурању радника свих оних лица на служби у Цивилној Кући Н. В. Краља, која су по §-у 10 закона о устројству Цивилне Куће Н. В. Краља од 28 новембра 1931 и правилника из истог §-а, разврстана као сталци службеници.

За личне потпоре ових лица у случају болести и смрти постоји при Управи Двора Фонд послуге који замењује потпоре и остало из закона о осигурању радника.

§ 50

Исплата свих месечних припадљности Министара без портфеља вршиће се из буџетских резервних кредита. Из овог ће се кредита вршити и сви лични и материјални расходи овога звања.

§ 51

1) Лични пензионери државни и самоуправни не могу бити упуслени код државе и државних предузећа. Ово се не односи на пензионисане професоре универзитета који као признати научници раде на универзитету у својству хонорарних професора, пензионисане професоре универзитета који као технички стручњаци раде на ревизији комасационих операта, стенографе у Народном претставништву, чиновнике Централног пресбиро-а, као и на пензионере ратне инвалиде.

2) Личним пензионерима државним и самоуправним, упусленим у служби бановина и општина или њихових предузећа, припадају, док им ова служба траје, умањене пензијске припадљности, изузимајући породични додатак на скупоћу, и то:

а) за једну четвртину онима чији месечни бруто доходак од овог запослења износи од 600—1499 динара;

б) за једну трећину онима чији месечни бруто доходак од овог запослења износи од 1500—2499 динара; и

в) за једну половину онима чији месечни бруто доходак од овог запослења износи од 2500—4499 динара.

3) Одредбе става 2 овог §-а важе и за оне државне пензионере којима је пензија одређена према припадљностима по законима донетим пре 1 јула 1923 ако њихове бруто месечне пензијске припадљности не рачунајући породични додатак на скупоћу, изnose више од 3000 динара. Ово важи и за пензионере ратне инвалиде, упуслене како код државе тако и код самоуправе, чије месечне пен-

зијске припадљности не рачунајући породични додатак на скупоћу изnose више од 3000 динара.

4) Пензионерима из става 2 овог §-а као и пензионерима ратним инвалидима упусленим код државе или самоуправе, чији месечни бруто доходак износи више од 5000 динара, не припадају пензијске припадљности.

§ 52

Устаницима Херцеговачким и Бокешким и њиховим породицама, којима је бив. Црногорска Влада одредила доживотне помоћи, исплаћиваће се и на даље државна помоћ са додацима на скупоћу под условима који важе за државне пензионере.

§ 53

1) За прекоремне часове рада, у колико се по потреби службе морају завести, неће се исплаћивати никаква награда, изузев награда за прекоремни рад особља које ради на изради државног буџета и завршних рачуна. Ово не важи за случајеве, где су право и висина награде регулисани законом.

2) Државни стручни испити и виши државни стручни испити, где постоје, бесплатни су.

3) Шефовима и рачуноспитачима месних контрола не може се исплаћивати никаква награда за рад код надлежства код којих су постављени.

§ 54

1) Официрима, члановима задруга за подизање станова, може се за потраживање тих задруга допустити забрана до 50% активних и пензијских припадљности, осим породичних додатака на скупоћу, по њиховом пристанку под условом, да се забрана може ставити тек кад им буду предате куће и издате тапије, односно извршени уписи њихова права својине у земљишним књигама. Таква забрана може се допустити само за амортизациона потраживања која не трају дуже од 20 година.

2) У смислу §§ 1 и 24 Закона о задругама државних службеника од 3 новембра 1931 неће се враћати суме које су у времену од 1 јула 1928 до 1 децембра 1931 наплаћене по чл. 70 тач. 4 уредбе о набављачким задругама државних службеника и Савезу набављачких задруга државних службеника од 5 децембра 1920 са изменама и допунама од 12 маја 1928. Од овога се ибузимају суме, повраћај којих је до ступања на снагу овог закона досуђен пресудом Државног савета.

3) Помоћи, које се исплаћују из државне касе на основи закона о помоћи од 16 фебруара 1929 проглашеног у „Службеним новинама“ бр. 42 (под 93) од 20 фебруара 1929 не могу се узети у извршење (под оврху) ни за какво потраживање. Ова се одредба односи и на она извршења, која су дозвољена до дана ступања на снагу овога Закона, али тражилац извршења (оврховодитељ) није дужан да врати оне износе, које је већ примио пре ступања на снагу овога Закона на основу дозвољеног извршења.

Ова одредба важи за све време за које се предње помоћи исплаћују из државне касе.

Помоћи из напред поменутих закона у случају смрти мајке изnose за свако дете по 1600 динара месечно.

4) Издаци који се чине по решењима Д.Р.Бр. 6027 од 21 јануара 1928 и Пов. Бр. 64 од 5 фебруара 1930 расходоваће се по овој законској одредби.

§ 55

1) Престају важити све законске одредбе, по којима је било допуштено одобравање у погледу вредности лицензација и погодаба за набавке, израде, продаје и др. изузетно од начина предвиђеног у чл. 95 г, Закона о државном рачуноводству.

2) Важност одредбе §-а 200 Закона о радњама одлаже се за годину дана.

3) Ставља се ван снаге царска уредба од 9 августа 1915 Лист. Држ. Зак. бр. 234.

§ 56

1) Неће се наплаћивати закупнине за оне државне зграде, које су употребљене за надлештва банских управа. Исто тако неће се плаћати закупнине за оне бановинске зграде које су употребљене за државна надлештва и установе.

2) У местима где су грађанске и народне школе смештене у државне, а не у општинске зграде, школске општине биће дужне да оправке и одржавање тих зграда врше из својих средстава, ако држави не плаћају никакву закупнину.

§ 57

Све одредбе досадашњих финансијских закона и закона о буџетским дванаестинама, којима су постојећи закони били измењени, укинути или допуњавани као и све уредбе, правилници и други прописи и решења који су већ донети на основу овлашћења предвиђених у поменутих законима, важиће и даље.

§ 58

Овај Закон ступа на снагу кад га Краљ потпише и кад се објародује у „Службеним новинама“, у колико у појединим §-ма није другачије наређено. Кредити одобрени овим законом важиће, изузетно од одредбе чл. 2 Закона о државном рачуноводству, од 1 априла 1933 до 1 априла 1934.

Ова одредба важи за оне државне зграде које су употребљене за надлештва банских управа. Исто тако неће се плаћати закупнине за оне бановинске зграде које су употребљене за државна надлештва и установе.

У местима где су грађанске и народне школе смештене у државне, а не у општинске зграде, школске општине биће дужне да оправке и одржавање тих зграда врше из својих средстава, ако држави не плаћају никакву закупнину.

УПОРОДНИ ПРЕГЛЕД
ПРЕДЛОГА БУЏЕТА ОПШТИХ ДРЖАВНИХ РАСХОДА И ПРИХОДА

1933/34

Код	Наименование	1933/34 год	1932/33 год
I	Расходы на содержание аппарата	151.522.231	143.284.282
II	Расходы на содержание учреждений	410.288.432	423.158.232
III	Расходы на содержание школ	183.228.830	197.238.710
IV	Расходы на содержание больниц	258.214.128	268.823.100
V	Расходы на содержание других учреждений	284.071.022	312.228.612
VI	Киностанция	120.078.717	107.281.442
VII	Земельных работ	231.114.282	260.003.282
VIII	финансов	302.207.028	318.067.666
IX	почты и телеграфов	2.001.200.000	2.132.222.822
X	судов	127.420.200	127.241.422
XI	содержания	122.230.202	122.220.612
XII	неоплаченных	61.280.282	51.220.222
XIII	расходы на содержание	12.420.282	10.222.142
XIV	на содержание и содержание	120.222.412	100.222.142
XV	расходы на содержание работ	17.220.000	11.222.222
XVI	расходы на содержание работ	22.000.000	20.000.000
XVII	расходы на содержание работ	2.020.222.222	2.020.222.222

Всего расходов на содержание аппарата

УПОРЕДНИ ПРЕГЛЕД

ПРЕДЛОГА БУЏЕТА ОПШТИХ ДРЖАВНИХ РАСХОДА И ПРИХОДА ЗА 1933/34 ГОДИНУ
КОЈИ СЕ ОБЈАВЉУЈЕ СХОДНО § 2 ПРЕДЛОГА ФИНАНСИЈСКОГ ЗАКОНА ЗА 1933/34 ГОДИНУ

ПРИЛОГ I)

Раздео	РАСХОДИ	Предлог за 1933/34 год.		Одобрени кредити за 1932/33 год.		Разлика предлаже се за 1933/34 год. Динара	ПРИХОДИ	Предлог за 1933/34 год.		Усвојена процена за 1932/33		Разлика предлаже се за 1933/34 год.	
		Динара	п.	Динара	п.			Динара	п.	Динара	п.	Динара	п.
	I) ОПШТИ ДРЖАВНИ РАСХОДИ						I) ОПШТИ ДРЖАВНИ ПРИХОДИ						
	Државна администрација (УПРАВА)						Државна администрација (УПРАВА)						
	А. РАСХОДИ:						Б. ПРИХОДИ:						
I	Врховна државна управа	451,553.223	—	149,284.333	—	+ 2,268.890	Непосредни порези	1.808,000.000	—	1.663,000.000	—	+ 145,000.000	—
II	Пензије и инвалидске потпоре	915,738.432	—	873,158.735	—	+ 42,579.697	Посредни порези	2.880,000.000	—	3.185,000.000	—	— 305,000.000	—
III	Државни дугови	1.187,228.820	—	1.558,711.039	—	— 371,482.219	Монополски (вишак прихода)	1.606,730.500	—	1.811,044.713	—	— 204,314.213	—
IV	Министарство правде	358,514.186	—	389,825.433	—	— 31,311.247	Државна привреда (вишак прихода)	535,251.967	—	752,954.962	—	— 217,702.995	—
V	„ просвете	784,671.998	—	815,228.649	—	— 30,556.651	Разни приходи	159,914.433	—	163,120.990	—	— 3,206.557	—
VI	„ иностраних послова	120,973.717	—	137,731.442	—	— 16,757.725							
VII	„ унутрашњих послова	551,114.383	—	569,603.787	—	— 18,489.404							
VIII	„ финансија	303,207.958	—	318,057.666	—	— 14,849.708							
IX	„ војске и морнарице	2.001,900.000	—	2.132,293.863	—	— 130,393.863							
X	„ грађевина	164,420.900	—	197,741.493	—	— 33,320.593							
XI	„ саобраћаја	152,530.804	—	125,720.649	—	+ 26,810.155							
XII	„ пољопривреде	61,886.584	—	54,936.636	—	+ 6,949.948							
XIII	„ трговине и индустрије	45,429.487	—	50,743.145	—	— 5,313.658							
XV	„ за соц. полит. и нар. здравље	150,756.418	—	160,354.418	—	— 9,598.000							
XVI	„ физичког васпитања народа	14,970.000	—	11,729.377	—	+ 3,240.623							
XVII	Буџетски резервни кредит	25.000.000	—	30,000.000	—	— 5,000.000							
	Укупно расходи (администрација)	6.989,896.910	—	7.575,120.665	—	— 585,223.755	Укупно приходи	6.989,896.910	—	7.575,120.665	—	— 585,223.755	—

РАСХОДИ: шест милијарди девет стотина осамдесет девет милиона осам стотина деведесет шест хиљада девет стотина десет динара.

ПРИХОДИ: шест милијарди девет стотина осамдесет девет милиона осам стотина деведесет шест хиљада девет стотина десет динара.

УКУПНО

УПРАВЉАЊЕ ПРИХОДИМА И РАСХОДИМА
У ПУБЛИЧНОМ СЕКТОРУ

ПРЕДУЗЕЋЕ	ПРИХОДИ	РАСХОДИ	УКУПНО
УКУПНО	1.232.729	1.232.729	1.232.729
Државна привредна предузећа
Установе

УПОРЕДНИ ПРЕГЛЕД
ПРЕДЛОГА БУЏЕТА РАСХОДА И ПРИХОДА
ДРЖАВНИХ ПРИВРЕДНИХ ПРЕДУЗЕЋА И УСТАНОВА
ЗА
1933/34 ГОДИНУ.

ПРИЛОЖЕЊЕ
 ДО ИЗВЕШТАЈА О РАДУ
 УПРАВЕ ЗА ПУБЛИЧНО
 УПРАВЉАЊЕ ПРИХОДИМА
 И РАСХОДИМА

УПОРЕДНИ ПРЕГЛЕД

ПРЕДЛОГА БУЏЕТА РАСХОДА И ПРИХОДА ДРЖАВНИХ ПРИВРЕДНИХ ПРЕДУЗЕЋА И УСТАНОВА ЗА 1933/34 ГОДИНУ КОЈИ СЕ ОВЈАВЉУЈЕ СХОДНО § 2 ПРЕДЛОГА ФИНАНСИЈСКОГ ЗАКОНА ЗА 1933/34 ГОДИНУ

Раздео	РАСХОДИ	Предлог за 1933/34 г.		Одобрени кредити за 1932/33 г.		Разлика предлаже се за 1933/34 г.		Раздео	ПРИХОДИ	Предлог за 1933/34		Усвојена процена за 1932/33 г.		Разлика предлаже се за 1933/34 г.		Предлоге за 1933/34 г. виш. прих. над расходима показује оштр. прих. под I под B.		Усвојена проц. вишка прихода над расходима за 1932/33 год.		Разлика предлаже се за 1933/34 г. + више - мање		
		Динара	п.	Динара	п.	Динара	п.			Динара	п.	Динара	п.	Динара	п.	Динара	п.	Динара	п.	Динара	п.	Динара
	II) ДРЖАВНА ПРИВРЕДНА ПРЕДУЗЕЋА И УСТАНОВЕ								II) ДРЖАВНА ПРИВРЕДНА ПРЕДУЗЕЋА И УСТАНОВЕ													
	A. РАСХОДИ:								B. ПРИХОДИ:													
V	По струци Мин. просвете ...	23,683.082		24,915.851		—	1,232.769	V	По струци просвете ...	35,580.000		33,370.774	+	2,209.226	41,896.918		8,454.923	+	3,441.995			
VIII	" " " финансија ...	539,267.212		634,843.977		—	95,576.765		" " финансија ...	556,015.651		656,470.117	—	100,454.466	16,748.439		21,626.440	—	4,877.701			
XI	" " " саобраћаја ...	2,458,386.644		2,612,465.112		—	154,078.468		" " саобраћаја ...	2,843,151.047		3,169,254.010	—	326,102.963	384,764.403		556,788.898	—	172,024.495			
XII	" " " пољопривреде ...	55,343.195		56,998.473		—	1,655.278		" " пољопривреде ...	55,343.195		56,998.473	—	1,655.278	—		—	—	—			
XIII	" " " трг. и индустрије ...	16,254.652		16,254.652		—	—		" " индустр. ...	34,090.000		50,070.000	+	3,300.000	37,745.348		34,445.348	+	3,300.000			
XIV	" " " шума и рудника ...	301,711.489		342,934.521		—	41,223.032		" " рудника ...	385,808.348		474,574.174	—	88,765.826	84,096.859		131,639.653	—	47,542.794			
XV	" " " соц. пол. и нар. здр.	53,783.395		59,666.749		—	5,883.354		" " соц. и нар. здр.	53,783.395		59,666.749	—	5,883.354	—	—	—	—	—			
									Укупно приходи ...	3,983,681.636		4,501,034.297	—	517,352.661	535,251.967		752,954.962	—	217,702.995			
	Укупно расходи ...	3,418,429.669		3,748,079.335		—	299,649.666		Укупно приходи ...	3,448,429.669		3,748,079.335	—	299,649.666								

РАСХОДИ: три милиарде четири стотине четрдесет осам милиона четири стотине двадесет девет хиљада шест стотина шездесет девет динара.

ПРИХОДИ: три милиарде четири стотине четрдесет осам милиона четири стотине двадесет девет хиљада шест стотина шездесет девет динара.

Упомена Министар грађевина Др. Стефан Спасић
 Председник Др. Ђекић Куманудић
 Секретар Др. Милош Мрзачић
 Упомена Министар грађевина Др. Стефан Спасић
 Председник Др. Ђекић Куманудић
 Секретар Др. Милош Мрзачић
 Упомена Министар грађевина Др. Стефан Спасић
 Председник Др. Ђекић Куманудић
 Секретар Др. Милош Мрзачић

